

KAIP 24 ŽYDAI PRIVERTĖ KREMLIŲ NUSILEISTI

PASAKOJA ŠIURPIŲ PERGYVENIMŲ LIETUVOJE
LIUDININKAS

Sovietų istorijoje tai negirdėtas įvykis. Be-
ginkliai dvidešimt keturi vyrai ir moterys keletą
valandų buvo okupavę Aukščiausios Tarybos rūmus
Kremliuje ir reikalavo, kad jiems būtų leista išvyk-
ti į Izraelį. Tarp jų buvo pagarsėjęs kino režisierius
Jefim Sevela su žmona, aktore. Šiandien jie
laisvi. Jefim Sevela, pakeliui į Izraelį, buvo susto-
jęs Paryžiuje ir aplankęs žurnalą L'Express, štai
ką papasakojo:

-- Aš buvau rusas. Aš
tikėjau ikomunizma. Bet
man reikėjo 20 metų,
kad sužinočiau, kad Ru-
sijoje žydas yra kita bū-
tybė. Iki tam laikui vis-
kas buvo paprasta: bal-
ti ir juodi, geri ir blogi.
Aš prisimenu didįjį Sta-
lino valymą 1931 metais.
Tada man buvo 9 metai.
Mano klasėje, Gudijoje,
pusė mokinių prarado sa-
vo tėvus. Jie buvo depor-
tuoti ar sušaudyti. Mums
tie žmonės buvo liaudies
priešai, laukiniai žvė-
rys. Visa Rusija tada
garbino Pavliką Moro-
zovą, mažą berniuką, ku-
ris išdavė savo tėvą po-
licijai ir buvo sušaudytas.
Aš irgi išpinėjau savo
tėvą. Vėliau aš jam prisipa-
žinau ir jis man pasakė:
"Aš žinoju, kad tavo
akivaizdoje turiu už-
lėti". Bet jis nepyko už
tai ant manęs. Tai buvo
visai natūralu...

Kai Stalinas mirė 1953
metais, visa Rusija verkė.
Net ir tie kurių tėvai
dingo 1937 metais. Kodėl
tos ašaros? Tai Rusijos
paslaptis. Mes buvome
nuogi ir našlaičiai. Aš tu-
rėjau draugą, kurio tė-
vas buvo sušaudytas, o
motina depotuota į Si-
birą. Jis irgi verkė Sta-
lino. Bet kai jis suprato,
kad jo tėvas "liaudies
priešas" buvo nužudy-
tas per klaidą, pradėjo
gerti ir greitai numirė.
-- Ar jūs verkėte Sta-
lino? -- paklausė L'Ex-
press redaktorius.

-- Taip. Lyg būčiau
praradęs savo tėvą. Aš
tada buvau Lietuvoje,
kaip žurnalistas, kuriam
buvo pavesta redaguoti
žemės ūkio skyrių Lie-
tuvos komjaunuolių laik-
raštyje. Lietuva nuo 1940
metų buvo rusų užimta.

Aš jau buvau matęs
svetimšalius. Kai buvau
mažas galvojau, kad jie
turi ragus ant galvų. Bet
gyvenome Lenkijos pa-
sienyje ir 1939 metais
mačiau varomus į Sibi-
rą lenkų karininkus. Ta-
da sau pasakiau, kad jie
taip pat žmonės kaip ir
mes.

Lietuva vadinosi "ru-
siška Vendee" (1793 me-
tais Prancūzijoje įvyko
Vendee sukilimas prieš
revoliucionierius, sukel-
tas dėl religijos perse-
kiojimo. Red.) Jei jūs
skaitėte Michail Šoloch-
ovo knygą "Nekaltoji že-
mė", jūs suprasite, ko-
dėl lietuviai prieš mus
kovojo miškuose iki 1951
metų, nes mes buvome
svetimšaliai ir atiminė-
jome iš jų žemę. Kova

buvo baisi ir nuostoliai
iš abiejų pusių dideli.
Man reikėdavo stiprios
kareivių apsaugos vizi-
tuojant kolchozus. Pir-
moji lietuviška frazė, ku-
rios reikšmę sužinojau,
buvo "Šalin rusų okupa-
tą!" Ji buvo išrašyta ant
visų išviečių sienų. Sta-
linas deportavo pusę gy-
ventojų į Sibirą. Krasno
jarsko rajoną vadino
"Mažąja Lietuva". Lie-
tuva gi buvo uždrausta
zona ir niekas Rusijoje
apie ją nieko nežinojo.

Kino režisierius Jefim Seve-
la, pokario metais buvęs Lie-
tuvoje, dabar pakeliui į Izraelį.

-- Kada jūs pasijutote
žydas?

-- Ne Lietuvoje. Anti-
semitizmas ten labai ne-
žymus, bet aš buvau pa-
vergėjo pusėje. Ir aš ne-
atrodžiau panašus į žy-
dą. Aš buvau visiškai asi-
miliavęs. Aš mokiau-
si rusų mokykloje, buvau
baigęs rusų universite-
tą, bet aš nemoku nei
skaityti nei rašyti heb-
rajiškai. Aišku, man opa-
se buvo įrašyta "žydas"
bet tai nieko įžeidžian-
čio. Tai tautybė, kaip ir
kitos.

Bet aš žinoju, ką turi
pergyventi Rusijoje ma-
no draugai ir tėvas. Aš,
kaip ir visi, girdėjau kal-
bant apie "baltųjų chala-
tų samokslą", kaip žydai
gydytojai planavo nužy-
dyti Staliną ir jis ketino
žydus deportuoti į Sibi-
rą. Po Izraelio šešių die-
nų karo Rusijoje galima
buvo laukti pagromų, jei
sovietų vadai nieko ne-
darytų. Antisemitizmas
Rusijoje beveik nesukon-
troluojamas. Žydai bu-
vo partijos griaučiai.
Daug jų apleido. Net jei
jie ir paliko režimą, ir
niekad nekaltaba apie Iz-
raelį, pasidarė antros
rūšies piliečiai. Rusi-
joje 1971 metais nebepa-
togu būti žydu. Pas rusus

antisemitizmas randa
platų atgarsį.

-- Ir liberalai?

-- Jų yra milijonai. Vi-
sa inteligentija galvoja,
kad mes turime teisę
emigruoti. Bet tarp jų
tik saujelė pasiryžusių
veikti. Aš tik paminėsiu
vieną, nes jis nieko ne-
rizikuoja, tai garsus ru-
sų rašytojas Viktoras
Nekrasovas, autorius
veikalo "Stalingrado ap-
kasai", tai žmogus šva-
rus kaip kristalas. Jis
gyvena Kijeve. Apie šį
miestą Ukrainoje sako-
ma: "Kai Maskva pake-
lia kirvį, Kijeve jau bū-
na nukirsta galva". Ne-
krasovas, gimęs Kijeve,
nenori iš ten išsikelti.
Kai žydas poetas Joseph
Kerler prieš porą mėne-
sių gavo vizą emigruoti
į Izraelį, mes susirinko-
me du ar trys šimtai
Maskvos aerodrome jo
išlydėti. Su mumis buvo
ir Nekrasovas, atvykęs
specialiai tą dieną iš Ki-
jevo. Ne dėl to, kad Ker-
ler būtų jo draugas, jis
tik norėjo pasveikinti to
žmogaus drąsą, kuris ne-
pabijojo pakelti galvą
prieš režimą. Dvi valan-
das policijos akivaizdoje
jis pasiskolines žydišką
žvaigždę nešiojo ją pris-
kabinęs ant krūtinės,
vaikščiodamas aerodro-
me. Tam reikėjo drąsos,
kaip ir Stalingrado pir-
mosios linijos, kur jis
kovojo. Ir Rusija gali bū-
ti išdidi tokiu žmogumi.

-- Ar jūs kentėjote?

-- Taip. Bet aš bu-
vau privilegijuotas. Aš
norėčiau daugiau kalbėti
apie kitus.

(Nukelta į 2 psl.)

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos centro valdyba Los Angeles, Calif. Iš kairės: ižd. inž. E. Vilkas, vicepirm. arch. E. Arbas, sekr. inž. Nida Brinkienė, pirm. inž. V. Vidugiris, vald. nariai inž. A. Juodikis ir inž. V. Tamošaitis. Trūksta valdybos nario inž. Br. Galinio iš Bostono. L. Kanto nuotrauka

LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ VEIKLA

Amerikos Lietuvių Inžinierių
ir Architektų Sąjungos centro
valdybos posėdyje, kuriame daly-
vavo kaip svečiai ir naujoji Los
Angeles ALIAS skyriaus valdy-
ba (Dr. Algirdas Avižienis --
pirm., Dr. Arvydas Klierė --
vicepirm., Vytautas Tamošai-
tis -- sekr., ir Mintautas So-
deika -- ižd.), buvo peržiūrėtas
dviejų metų kadencijos veiklos
planas ir nutarta:

1. Paspalinti architektūrinio
konkurso pravedimą dar šiais
metais. Konkurso komisiją su-
daryti sutiko arch. A. Kerelis
iš Chicago ALIAS skyriaus, ku-
ri išdirbs konkurso sąlygas nu-
matytam objektui. Sūdoma, kad
konkursas remtųsi ant realizuo-
tinos paskirties lietuviško pa-
stato, o ne plačiai pritaikytino.
Tikimasi, kad lietuviškoji visu-
menė, organizacijos formoje,
parems šią vertingą idėją kon-
krečiais konkursui objektais --
pasisilant tapti mecenatais.
Tuo parems lietuviškos architek-
tūros puoselėjimą ir sau turės
neįkainojamą modernaus lietu-
viško meno konkretų objektą.
(Rašyti: Arch. A. Kerelis, 2615
W. 71 St., Chicago, Ill. 60629).

2. Išstudijuoti PLIAS ir ALIAS
Centrinių Organų apsiūgimo
sąlygas, kad ateityje vienas cen-
trinis ALIAS organas vadovautų
ir koordinuotų viso pasaulio lie-
tuvų inž. Arch. veiklai. Inž. J.
V. Danys, PLIAS pirmininkas su
savo Centro Valdyba paruošė ap-
siūgimo projektą. ALIAS Cent-
ro Valdybai ir PLIAS bei ALIAS
Skyriams balsavimo formoje pri-
tarus, apjungimas centrinių or-
ganų galės būti legalizuotas,
ALIAS Centro V-bai einant dvi-
gubas pareigas, bet pačias or-
ganizacijas (PLIAS ir ALIAS)
paliekant autonomiškąs.

3. Profesinės spaudos bendra-
darbių įvertinimui, diskutuoti
apie geriausio straipsnio, tilpu-
sio "Technikos Žodyje" premi-
javimą, kurį įvertins balsavimo
būdu patys skaitytojai. Konkur-
są praves "Technikos Žodžio"
administracija.

4. Skatinti ALIAS Skyrius sa-
vo vietovėse padėti lietuviams
inžinieriams ir architektams,
kurie buvo paliesti dabartinės
atleidimų iš darbo situacijos,
susirasti darbus. Koordinuoti
šiam profesinių darbų apsirū-
pinimui tarp įvairių vietovių,
Centro Valdyba paskyrė Centro
V-bos narį inž. Vytautą Tamošai-
tį, per kurį bus galima sužinoti
apie esamus darbus, kurie galė-
tų būti užpildyti lietuvių kole-
gų inžinierių bei architektų. Vi-
sos ALIAS Skyrių valdybos pra-
šomos įgalinti po atstovų tam
darbui savo vietovėje, kuris
taip pat teiktų žinias apie pa-
reikalavimą specialistų ir no-
rinčiųjų gauti darbus kolegoms ne-
tik suinteresuotiems, bet ir Cent-
ro koordinatoriui inž. Vytautui
Tamošaičiui, 4221 Newdale Dr.,
Los Angeles, Cal. 90027, Tel.
(213) 662-0791.

5. Raginami visi ALIAS Sky-
riai dėti pastangas įjungti beai-
giantis ar baigusius profesio-
naliai savo organizacinę veik-
lą, palaikyti ryšį su visuomene,
suringiant bėgamųjų aktualijų
profesines paskaitas ar jaunųjų
profesinių talentų parodas.

6. Centro Valdybos narys inž.
Alfonas Juodikis rengia ALIAS
veiklos brošiūrą, naują išsi-
blaškusių po mažesnes vietoves
pavienių narių informacijai.
(Suinteresuotieji prašome kreip-
tis: inž. A. Juodikis, 1510 Sand-
castle Dr., Corona Del Mar,
Cal. 92625.)

7. ALIAS Skyriai prašomi įs-
teigti spaudos sekcijas ar pa-
skirti nors po vieną įgaliojimą
bendradarbiavimui su "Techni-
kos Žodžiu", patpinant spau-
dai medžiagos bei įtraukiant
daugiau bendradarbių.

Posėdy buvo paliesti Los An-
geles ALIAS skyriaus uždavi-
niai ir Mokslo Akademijos atei-
ties planai. Tuo klausimu išsa-

mesnį pranešimą ateities posė-
dyje padarys Dr. A. Avižienis
ir Dr. A. Klierė.

Diskutuota apie būsimos Cent-
ro V-bos kadencijos pratęsimą.
Dviejų metų terminas per trum-
pas užsibrėžtiems uždaviniais
įgyvendinti ir įsijauti į profes-
inę veiklą. Tas klausimas bus
pristatytas sekančiame ALIAS
visuotinėje suvažiavime.

Šiuo metu Centro Valdyba
papildyta vienu nauju nariu, Dr.
Algirdas Avižienis įeina į Cent-
ro Valdybą, kaip Los Angeles
ALIAS skyriaus pirmininkas, ir
skiriamas atstovauti ALIAS
Mokslo Akademijos įkūrimo ko-
mitetui. E.A.

Kas nauja
Pasaulyje

• PREZIDENTO NIXO-
NO pranešimas apie ke-
lionę į Kiniją praeitą sa-
vaitę buvo netikėtas. Bal-
tųjų Rūmų pareigūnai
sako, kad prezidento ke-
lionė galėsianti įvykti
dar prieš gegužės mė-
nesį. Tos kelionės svar-
biausias tikslas bus išsiai-
škinti konfliktą Azijos
Pietryčiuose ir turės
poveikio priėmimui ko-
munistinės Kinijos į
Jungtines Tautas.

Prezidento praneši-
mas buvo sveikinamas
daugumoje pasaulio sos-
tinių. Tik viena Formo-
zos vyriausybė dėl to pro-
testavo, o sovietai žinią
paskelbė su 7 valandų
pavėlavimu be jokių ko-
mentarų. Vietkongo dele-
gacija Paryžiuje sako,
kad susitarimas dėl Viet-
namo tarp JAV ir Kini-
jos negalėsianti būti pil-
nas, jei pasitarime ne-
dalyvaus Vietkongo vado
vybės atstovai.

Dabar yra žinių, kad
šiam prezidento Nixono
nutarimui dirvą paruo-
šė didžiausioje paslap-
tyje kitų kraštų vyriaus-
ybės: Prancūzija, Da-
nija ir lemiamą žingsnį
padarė Rumunijos prem-
jeras Ceaucescu, kuris
palaiko puikius ryšius su
prezidentu Nixonu ir
Mao Kinija.

Captive Nations Week, 1971

By the President of the United States of America

A Proclamation

From its beginnings as a nation, the United States has maintained a
commitment to the principles of national independence and human
liberty. In keeping with this tradition, it remains an essential purpose of
our people to encourage the constructive changes which lead to the
growth of human freedom. We understand and sympathize with the
efforts of oppressed peoples everywhere to realize this inalienable right.

By a joint resolution approved on July 17, 1959, the Eighty-Sixth
Congress authorized and requested the President to issue a proclamation
each year designating the third week in July as Captive Nations Week.

NOW, THEREFORE, I, RICHARD NIXON, President of the
United States of America, do hereby designate the week beginning
July 18, 1971 as Captive Nations Week. I invite the people of the United
States of America to observe this week with appropriate ceremonies and
activities, and I urge them to give renewed devotion to the just aspira-
tions of all peoples for national independence and human liberty.

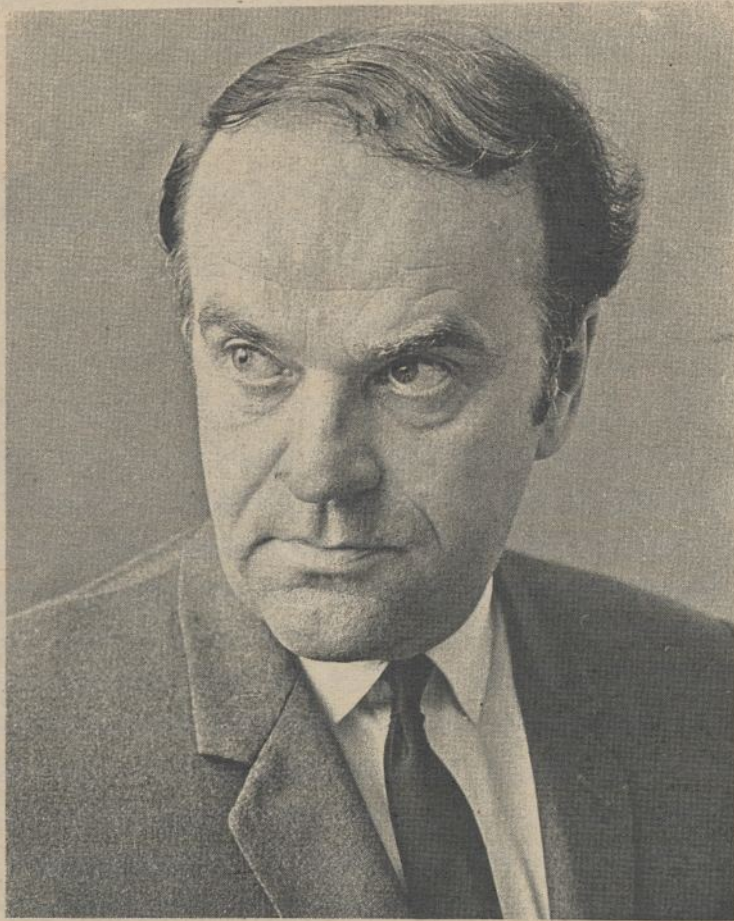
IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this ninth
day of July, in the year of our Lord nineteen hundred seventy-one, and
of the Independence of the United States of America the one hundred
ninety-sixth.

Richard Nixon

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

'KELIAUJANTIS VAIDILA'

"Kelijaujantis vaidila" Paulius Rūtenis.

Australijos lietuvių gyvenime Pauliaus Rūtenio vardas žinomas ir, su dideliu malonumu, minimas ne viename kuriame mieste, bet be jokio skirtumo visoje Australijoje. Šį "Kelijaujančio Vaidilos" vardą jis gavo Tasmanijos saloje, kur Hobarto mieste gastroliaavo su "Linksmąja našle". Be savo tiesioginio darbo, P. Rūtenis visuomet stengiasi padėti lietuviams, ruošiantiems minėjimus ar kitus rengimus. Kaip tik tuo laiku šioje mažoje lietuvių kolonijoje vedė rekolekcijas kun. dr. Bačinskas. Kadangi hobartiškiai tais metais dar nebuvo šventę Vasario 16-sios, tai, kartu su vietos kultūrininku A. Kantvilu, sumanė paminėti ir šią mums svarbią šventę. Pats minėjimas su menine programa, kur ir pats solistas dalyvavo, gražiai pavyko ir, vakarienos metu, jis buvo "pakrikštytas" vaidilos vardu, kas jam tikrai labai tinka ir pilnai pavaizduoja jo kelijaujančią asmenį.

Šiuo metu P. Rūtenis, su Australijos Valstybine Opera, gastroliauja Sydnejuje. Sugavęs jį labai užimame darbe, paprašiau pasidalinti ir su mūsų skaitytojais jo pergyvenimais, darbais ir rūpesčiais, ką jis mielai sutiko.

-- Kokia buvo Jūsų meninės karjeros pradžia?

-- Savo meninės profesionalinės karjeros pradžia skaitau pasirodymą Walter von Avnegg vaidmenyje muzikinėje pjesėje "Mažasis rūtinų koncertas", Kauno Didžiajame Teatre, 1943 metų pradžioje. Kaip tik tuo laiku lankiau Kauno dramos teatro studiją, vedamą rež. aktorius J. Monkevičiaus. Be dramos meno Kaune studijavau dainavimą pas operos solistą J. Butėną ir vėliau tą tęsiau konservatorijoje. 1943 metų pabaigoj išvykau į Vieną, Austriją, kur dainavimo mokiausi Vienos miesto konservatorijoje, pas garsų rusų dainininką Jurenevą, gastroliaavęs ir Lietuvoj, Mefistofelio ir Boriso Godunovo vaidmenyse. Be dainavimo lankiau Vienos Burgtheater dramos mokyklą ir dirbau Vienos dramos teatre. Taip pat tuo metu gastroliaavau su garsiuoju Paul Hoerbiger ir Zarah Leander, taip vadinamo pramoginio meno programose. Karui baigiantis pasirašiau sutartį su "Landestheater Innsbruck" ir čia dainavau Verdi operoj "Trubadūrai" grafo Lunos vaidmenį. Čia išbuvau du sezonus, dalyvaudamas eilėje kitų pastatymų. Iš čia patraukiau į Stutgartą, kur lankiau konservatoriją, dažnai dainuodamas per radiją ir suruošdamas eilę viešų rečitalių.

-- Kada pradėjote dirbti su teatru Australijoje?

-- Atvykęs į Australiją, pradėjau dirbti J.C. Williamson teatrinę firmoj gastroliaudamas su E. Griego gyvenimo muzikiniu pasirodymu "Song of Norway", vėliau su G. Carrll filme ir kelis metus dainavau "Linksmojo našlį", "Orfėjaus pragare" ir "Karuselį". Be pasirodymų teatre, esu vaidinęs televizijoje serijiniuose pastatymuose "Consider your Verdict", "Homicide", "Adventures of Sea Spray" ir scenoj anglų kalba Čechovo "Dėdė Vania", Vanios vaidmenį, kurį su didele meile visuomet prisimenu. Po kiek laiko patekau į australų operą, kurioje dirbu jau šeši metai.

-- Kur pasirodė lietuvių tarpe?

-- Pirmieji mano pasirodymai Australijos lietuvių tarpe prasidėjo Adelaidėje. Be pasirodymų koncertuose, minėjimuose, mes kartu su grupele meno mėgėjų, įsteigėme Adelaidės pirmąjį lietuvių mėgėjų teatrą ir šis įsteigimas buvo net paminėtas australų spaudoje. Teatras, man režisuojant, suvaidino penkis veikalus. Bekeliaudamas po visą Australiją ir be savo pagrindinio darbo pasirodydamas lietuvių tarpe, užtraukdamas dainą, ar prabildamas mūsų skambios kalbos dailiuoju žodžiu, aš jaučiu nepaprastą džiaugsmą ir didelį dvasios pakilimą, kaip padėti lietuviams ruošiant jų kultūrinius rengimus, mano, kaip gal daugiau nusimanančio šioje srityje, yra, kaip ir kiekvieno lietuvių šventa pareiga.

-- Kas Jūsų širdžiai artimiau, daina ar dailūs žodis?

-- Dar būnant Lietuvoje niekada nesvajojau būti operos dainininku, nors dainavimą studijuoti mane ragino veteranas dirigentas, M. Bukša ir Kipras Petrauskas. Mano didžiausia slapta svajonė ne buvo būti geru dramos aktorium ir vėliau režisierium, todėl nesunku suprasti, kad man dailūs žodis ir daina vienodai svarbūs.

-- Kaip vertinate mūsų Australijos meninius vienetus lietuvių tarpe?

-- Nenoriu nuvertinti nei vieno mūsų čia esančio meninio vieneto, jie visi dirba svarbų ir reikalingą kultūrinį darbą, tačiau prie esamų sąlygų, jie yra daugiau ar mažiau saviveiklinio pobūdžio, t. y. mėgėjiško lygio.

-- Ką manote apie dažnesnį pasikeitimų kultūrinėmis ir meninėmis pajėgomis su Amerikos lietuviams?

-- Pradžią jau buvo padaryta labai gražiai. Mūsų solistė G. Vasiliauskienė buvo nuvykusi Amerikon, kai po kiek laiko mes girdėjome solistą S. Barą. Kiek žinau, norima pasikviesti ir daugiau meninių pajėgų, kas yra tikrai puikus ir sveikintinas reikalas. Aš asmeniškai, be dainininkų, Australijoje norėčiau išgirsti: 1. Henriką Kačinską -- poezijos ir prozos rečitalyje, 2. Izidorį Vosylitną,

Kaip žydai privertė Kremlių...

(Atkelta iš 1 psl.)

Prieš karą buvo išleistas įstatymas, baudžias iki dviejų metų kalėjimu, jei kas nors bandys kitą pulti dėl jo "tautybės". Aš jums sakiau, kad mes beveik buvome užmirę esą žydais. Šis įstatymas nepanaikintas. Mes jį primename, bet jo nebevykdome.

Vienas mano draugų, savanoris palaikyti tvarką baliuje, buvo iškliotąs esąs žydas. Jis pasiskundė policijai. Visi liudininkai už dviejų dienų atsisakė nuo liudijimo. Policija dviem savaitėm uždarė kalėjimą ir kalėjimo direktorius jį vadino "žydišku snukiu". Jis apskundė aukštesnei instancijai. Galutinai vyr. prokuroras Rudenko pagrasino uždaryti metams kalėjimą, jei jis nesiliaus su skundais.

Man pasakojo, kad Minske vienas žmogus autobuse privertė seną žydą užleisti jam vietą, pareikšdamas: "Eik atsisėsk ant Izraelio!" Nė vienas keleivis nepajudėjo užstoti. Neseniai Bobruiske, svečiai atnešę dovanas jaunavedžiams, iš jaunosios tėvo išgirdo rėkiant: "Tegu nerusai iš čia išeina!" Dauguma buvo žydai ir komjaunimo nariai. Pagaliau, sovietų spaudoje vadinant virtuozo orkestro muzikantus, prie kiekvieno artisto pavardės buv pridėta ir tautybė, tik paskutinis buvo paprastai trumpai pažymėtas "akordeonistas Rabinovič".

Caro laikais į universitetus galėjo būti priimti tik 5% žydų. Revoliu-

smuikininką, kartu su sūnum Vyteniu, grojant lietuvių kompozitorių kūrinius, ypatingai lietuviškas sonatas. 3. Humoristą aktorį Vitalį Žukauską, jo vieno humoro vakare ir, žinoma, Čiurlionio ansamblių.

-- Kada pradėjote ir kaip patekote į Australijos operą?

-- Čia pradėjau dainuoti 1966 metais po išlaikytų sunkių konkur sinijų egzaminų. Į operą esu priimtas kaip "Komprimario" t. y. epizodinių charakteringų rolių išpldytojas ir esu vadinamas "soloist"

-- Kokios darbo sąlygos Australijos operoje?

-- Darbo sąlygos yra labai sunkios. Visos operos yra dainuojamos originalia jų kalba ir kartais per 5-6 savaites reikia išmokti 6-7 operas. Į savaitę dainuojam 7 operas ir viso turim 11 darbo sesijų, t. y. be 7-nių spektaklių turime dar 4 savaitines repeticijas. Neturėdami pastovių patalpų, repetuojame visur ir tik spektakliams panaudojamas teatras. Paskutiniu laikau australai pradeda nepaprastai domėtis opera ir spektaklių bilietai būna visuomet išparduoti iš anksto. Apskritai, australams daugiausiai patinka taip vadinamos "muziejinės" operos su prabangiais kostiumais, dekoracijomis ir kt.

-- Ar manote, kad Sydnejuje, pastačius naujuosius 110 milijonų vertės Operos rūmus, darbo sąlygos ir populiarumas daug pasikeis?

-- Atrodo, kad taip, ypatingai pirmaisiais metais, kaip patys Operos Rūmai sudarys turistams didelę atrakciją.

-- Ar be Jūsų dar yra Operoj, Baletė ir kitur daugiau iškilusių lietuvių?

-- Australų operoj aš esu tik vienas, tačiau baletė Juozas Janušaitis, Ramona Rataitė (dabar pasitraukus), Helmutas Bakaitis ir rezistūroje Algis Butavičius vis daugiau ir daugiau išsilyka.

-- Kokia Jūsų pažįra apie Chicagos lietuvių operą ir kitus Amerikos meninius parengimus, kuriuos žinoma, težinote tik iš spaudos?

-- Chicagos lietuvių opera, mano supratimu, yra daugiau prestižo ir prabangos reikalas, kuris ypatingos dvasinės naudos lietuviams gal ir neteikia, nebent lietuvių operų pastatymai. Man atrodo gerai organizuotas lietuvių dramos teatras tikrai atnešų daugiau dvasinio peno. Iš kitų meno vienetų mane ypatingai domina komp. Dariaus Lapinsko parengimai, be to, žinoma, Čiurlionio Ansamblis, Los Angeles dramos sambūris.

-- Kokie būtų Jūsų linkėjimai mūsų kultūrininkams ir menininkams Australijoje ir Amerikoje?

-- Pirmiausiai tiems menininkams, kurie išplaukė į taip vadinamus "profesinius tarptautinius vandenis", linkėčiau nepamiršti lietuvių ir karts nuo karto juos dvasiniai pastiprinti. Man nepaprastai džiugu skaityti, kad tokio garso solistė, kaip Lilija Šukytė nepagalio laiko lietuviams. Visiems kitiems žinoma, nepalūžti, bet dirbti, dirbti ir dirbti, baigė šį malonų pasikalbėjimą Australijos lietuvių "Kelijaujantis Vaidila" Paulius Rūtenis.

laiškai Dirvai

MIRUSIŲJŲ PRIKĖLIMAS

Neseniai skaičiau amerikiečių spaudoje apie žmogaus užšaldymą ir vėliau, po keliasdešimt ar kelių šimtų metų, atgaivinimą. Užšaldymą daro esant gyvam, bet jau bemirštant, t. y. prieš pat mirtį. Užšaldymas ir užšaldyto žmogaus laikymas specialiaame sandėlyje - šaldytuve atseina 20,000 dolerių. Rodos ir viena lietuvių yra taip užšaldžiusi savo vyrą...

Civilizacija žengia sparčiu žingsniu pirmyn. Daug dalykų, kas

cija tą kvotą panaikino. Bet praktikoje ji sumažinta iki 2%. Maskvos universitete priima žydus, bet Leningrade nė vieno.

Tai labai paprasta, žydai gauna blogus pažymius. Vieno mano draugo duktė Maskvoje matematikos konkurse užėmė antrą vietą. Bet egzaminų komisija įpažymėjimą įrašė tik 3. Ji protestavo ir ją pasiuntė į "kontrolės" salę. Įėjusi ji su prato. Ten buvo 500 berniukų ir mergaičių, visi žydų vaikai, kurie turėjo laikyti antrosius egzaminus. Visi jie buvo atmesti. Ji norėjo nusižudyti, ne dėl to, kad nebuvo priimta universitetan, bet dėl to, kad jos idealas apie sovietinę santvarką buvo vienu smūgiu sugriautas. Ji į santvarką tikėjo, kaip tikima į Dievą. Ir staiga ji atidengė neteisybę. Ją priėmė tik į antros rūšies institutą, gal dėl to, kad jos tėvas raudonosios armijos pulkininkas, priklausęs "senajai gvardijai" ir dar neišmestas laukan.

(Bus daugiau)

buvo tik pasakos, šiandien yra tikrovė. Būdamas mažas skaitydavau pasaką apie Tvardauską, kuris būk pardavęs savo sielą velniui, atėjus laikui atsiskaityti, velnias nešėsi jį į pragarą, bet ponas Tvardauskas užsi kabinę už mėnulio ir taip pasilikęs kaboti. Mes, vaikai, matydavome mėnulyje tamsias dėmes. Dėdė sakydavo, kad tai tas Tvardauskas pasikabinęs.

Šiandien jau ne vienas pasikabinęs, bet ir vaikinėja po mėnulį. Pasaka virto tikrove.

Tas pat gali būti ir su užšaldytu žmogumi. Gal būtų po kelių šimtų metų atšaldys ir atgaivins.

Paskutiniu metu K. Škirpa plačiu frontu pradėjo kitą akciją. Jis norėtų sukiliminę vyriausybę, nors tautos ir nerinkta, bet tik pasiskelbusią tokia, iš mirties patalo atgaivinti. Nepolitikiui ir nediplomatui atrodo keista. Prieš 28 metus buvo jį numarinta, o dabar užėjo diplomatinis noras jį prikelti iš numirusių ir pasiskelbti civilizacijos - diplomatijos stebuklą. K. Škirpa norėtų, kad Vliko Taryba prašytų ne egzistuojančios vyriausybės sutikimo paskirti tris narius į Vliko tarybą. Jei vyriausybė yra ir ji gyva, tada nereikia jokio prašymo, kad kas nors ją kviestų tokia būti? Jei yra vyriausybė ir ji gyva, tai jai nereikia kitų paramos.

K.Š. patiekė planą iš 8 punktų, pagal kuriuos būtų sukiliminė vyriausybė atgaivinta. Jei taip įvyktų, reikėtų vadinti stebuklu. Bet, prileidžiant, kad viskas galima šiais laikais, bandykite, jei nepadarysite košės, jei nesudarkysite Vliko ir jei nepabloginsite kovos dėl Lietuvos laisvės.

Iš antros pusės kyla klausimas, o kaip būtų su kitų vyriausybių atstovais? Mes turime teisėtos vyriausybės visų kraštų pripažintos, atstovą - ministrų pirmininką gen. J. Černių. Bet mes patys užmarinome ir nepanaudojome. Kodėl? Kodėl neatgaivinti gen. Černiaus vyriausybės? Ar ji kuo nors ir kam nors yra nusikaltusi? Rodos, kad ne.

Pagaliau, turime legalaus seimo vicepirmininką Alf. Gilvydį. Kodėl jo neatgaiviname?

Būtų įdomu, kad rimti teisininkai ir diplomatai ar politikai supažindintų mus su tų trijų vyriausybių atstatymu. Ar čia tik politiniai partiniai triukai ar rimtas dalykas ir naudingas visiems. (am)

TARDYTOJAS JONKUS GYVAS

Š. m. balandžio mėn. 7 d. Dirvos Nr. 26 tilpo V. Domeikos rašinys, kuriame rašo savo prisiminimus apie Dr. J. Šliupo bylą, kurį buvo sprendžiama Šiaulių Apygardos Teisme (1930 m.).

Straipsny išvardinta teis-

mo vadovybė ir vadovybės tarpe mirusieji.

Mirusiųjų tarpe pažymėtas tardytojas Jonkus.

Turiu pažymėti, kad Jonkų pažįstu, neseniai jį aplankiau. Jis nėra mirs, gyvas ir gyvena Philadelphijoje, Pa.

V. J.

PAREIŠKIMAS

Šis pareiškimas

buvo paduotas "Draugo" ateitininkų skyriui, bet dėka tam tikrų nusistatymų "Draugo" redaktorius neleido išspausdinti.

Dabartinių įvykių eigoje, randame reikalą pareikšti savo organizacijos nusistatymą.

Įvykiai Šv. Kazimiero kapinių reikalu byloja faktą, kad Chicagoje Bažnyčioje glūdi siena tarp dvasiškių ir tikinčiųjų. Šios sienos dėka, hierarchija nepaiso savo tikinčiųjų ir vykdo viską monarchine tvarka. Dėka neaiškių nusistatymų, ši tvarka trukdo ne tik parapijų lietuviškumui, bet ir jų katalikiškumui.

Malonu, kad atsirado LB Komitetas Pasauliečių teisėms apsaugoti Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse ir tų kapinių sklypų savininkų draugija, kurie ryžtasi išlaikyti ir apsaugoti lietuvių katalikų tradicijas. Faktai mums rodo, kad šios dvi organizacijos, o ne kas kitas, šiuo reikalu atstovauja tikinčiųjų lietuvių katalikų balsą. Tikimės, kad šių sąjūdžių dėka pas mus atsiras didesnis dialogas tarp tikinčiųjų ir Bažnyčios.

Chicagos S.A.S.

Draugovės Valdyba

Want to Earn \$20,000

with a

TRAVELMART AND TRAVEL TRAILER CENTER

We have available now in Hartland County a new business

OPPORTUNITY FEATURING:

• Travelmart store
• Overnight travel trailer sites
For information on this location call NOW!

Mr. Robert Anthony

313-843-4200

days or evenings

West of Woodward

or downriver

Mr. J. Oliver

East of Woodward

and northern suburbs

day 313-872-8100

evenings 313-543-0167

(54-58)

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

REZISTENCIJA

ROMANAS

• **REZISTENCIJA. R. Spalis, Romanas.** 430 psl. Išleido Viltis. Kaina \$6.00.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINĄ TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

JAUNIMO DALIA OKUPANTO REPLĖSE

Baigėsi paskutinieji mokslo metai ir tūkstančių tūkstančiai diplomuotų jaunuolių sustoja ant gyvenimo slenksčio. Vieni ar kiti mokymosi paruošti gyvenimui -- vieni kimba į darbą, kiti siekia aukštojo mokslo, kuris atidaro platesnes perspektyvas.

Abiturientų temos visas užpildo spaudos puslapius ir televizijos ekranus abitūros dienomis.

Beveik panašiai yra ir okupuotoje Lietuvoje. Abiturientų temos periodiskai sužvilga spaudoje. Labai ryškiai matyti režimo tendencija pagauti jaunimą į šalies produkciją. Įvairios "profesinės technikos mokyklos" ieško kandidatų, kurie po metų, kitų, taptų fermų mechanizatoriais, elektromonteriais, automašinų vairuotojais, traktorininkais, mechaninio melžimo meistras, suvirintojais, vagonų derintojais, šilumvežių mašinistais, kvalifikuotais jūreiviais dailidėmis, betonuotojais, armatūrininkais, santechnikais, šaltkalviais, plytelių klojėjais, skardininkais... Tai vis kvalifikuoto darbininko profesijos. Tų siaurų specialybių skelbimuose pasiūloma labai daug. Be abejo, ši profesinio mokymosi sritis suima daug jaunimo, kuris apleidžia pradinės mokyklos. Speciali jaunimo atranka sudaro kontingentą, skirtą aukštajam mokslui. Čia matyti ryškios tendencijos kultivuoti naują tarybinės visuomenės luomą, apsaugantį privilegijomis -- tarybinį intelektualą. Dėl sudarytų sąlygų šis kontingentas formuoja naują klasę "beklasėje" visuomenėje.

Tai komjaunimo privilegija siekti aukštojo mokslo. "Profesinio orientavimo institutai" talina gauti atitinkamas mokslo disciplinas. Ir čia, labiausiai pasirinkimą diktuoja būtinumas užpildyti žinovais tą kvalifikuoto darbo šaką, kuri jaučia kadru stoką. Jaunuolis siunčiamas ten, kur reikia darbo jėgos. Tas mechaniškas požiūris į jauną žmogų turi visas nelaimių ir nusivylimų priežastis. Čia mažai skaitomasi su jauno žmogaus polinkiais. "Komjaunimo Tiesa" (birželio 24 d.) rašo: profesinis orientavimas nevisada buvo kryptingas ir nedavė apčiuopiamos naudos, komplektuojant aukštąsias, specialias vidurines, profesines technikos mokyklas, taip pat

rengiant kvalifikuotus darbininkus įmonėse...

Požiūryje į abiturientus tarybinėje išnaudojimo sistemoje matyti ryškiai pabrėžtą režimo požiūrį į jaunuolį kaip į mašiną. Mašinos parenkamos ir pastatomos fabrikuose, ūkiuose arba laboratorijose. "Profesinio orientavimo institutai", kuriais prieš keletą metų dar didžiavosi tarybinė spauda, pakliuvo į kryžminę kritikos ugnį. Toje sistemoje buvo jauno žmogaus utilitarizacija. Nebuvo polinkiams ir talentui.

Rašo "Komjaunimo Tiesa" (birželio 24 d.): nelengva įvertinti savo jėgas, sugebėjimus, pasirinkti tinkamą darbą arba specialybę.

Taip nuvertinamas jaunojo žmogaus orientavimas! Bet dar daugiau; Profesinio orientavimo institutai diktuoja jaunuoliui kur eiti ir kokiam darbui pasirengimo imtis.

Tas pats laikraštis reikšmingai pabrėžia: daugiau dėmesio šiems klausimams skiria partinės, komjaunimo organizacijos, vietinės Tarybos. Tai reiškia, kad į kvalifikacijas mokslui siekti visu savo baisykiu įvairytas partiškumo principas. Tai ir yra pastanga išsijoti jaunuosius, vienus paliekant darbininkų lygyje, kitus prastumiant į tarybinių bramanų klasę, į aukštojo mokslo pasaulį.

Čia komjaunimo organizacijos išengia kaip jaunimo atrankos žinovai. Komjaunimas išduoda rekomendacijas, ragina eiti į gamybą, pataria mokiniams ir jų tėvams ir atranka tinkamus į aukštąsias mokyklas.

Iš tilpusių šiame "K. T." numerio rašinių aiškiai matyti, kad be komjaunimo bilieto nėra kelio į aukštąsias mokyklas.

(ar)

KUN. JONĄ JUTT-JUTKEVIČIŲ ATISISVEIKINANT

EMILIJA ČEKIENĖ

Tragiška žinia perbėgo visos Amerikos lietuvių pasaulį, kai sužinojome, kad birželio 28 d. staiga ir taip netikėtai Londone, Anglijoje mirė kun. Jonas Jutt-Jutkevičius, nes į pažinimo netik sava šv. Kazimiero lietuvių parapija Worcester, Mass., bet ir visos Amerikos lietuviai ir ne eiliniai amerikiečiai.

Pavasarių visi planuoja kaip ir kur geriau atostogas praleisti. Vieni ruošiasi poilsiui, kiti kelionėms daugiau žmonių ir kraštų pažinti. Daugelis iš jų pailsėję, sustiprėję, naujų išpūdžių patyrę, grįžta su nauja energija į gyvenimo kasdienybę.

Šį pavasarį atostogas palanavo ir kun. Jonas Jutt-Jutkevičius, nutaręs aplankyti nepriklausomybę atgavusias Afrikos tautas. Bet, kada visą gamtą birželio mėnesio įkarštyje šoko linksmą gyvenimo šoki, kada kun. Jono auklėjamas gausus jaunimas pilnas jaunatviško džiaugsmo grįžo iš visų universitetų atostogų, grįžo ir kun. Jonas, tačiau jau be to įgimto džiaugsmo, kaip visada, grįžo atlikdamas paskutinę gyvenimo kelionę namo į savo mylimą parapiją, kurios klebonu taip mylimas ir gerbiamas buvo, pas mielą savo jaunimą, kurios dvasios vadu ir gyvenimo lietuvišku keldrožiu tiek metų jis buvo. Grįžo karste negalėdamas nei paskutinio atsisveikinimo žodžio tarti jiems visiems.

Jauną kunigą Jutkevičių man teko garbė pažinti 1949 metų pavasarį, ką tik atvykus į šį dar mums nepažįstamą kraštą -- Ameriką, Worcester, Mass. miestą, kur mūsų šeimai suteikė galimybę atvykti Antano Salasevičiaus šeima. Vėlykų sekmadienį nuėjome tada pirmą kartą į bažnyčią, kur kun. Jonas tada sakė pamokslą ir mus labai nustebino jo graži, taisyklinga lietuvių kalba aukštaitiška tarme, nes jau buvom girdėję, kad jis yra čia gimęs, Lietuvos nematęs, o ne tik gražiai, bet iš širdies gilumos pergyvendamas lietuviškai patriotiškai nusiteikęs kalbėjo apie Vėlykas, kurių neturi progos laisvai švęsti lietuviai rusų komunistų pavergtojo savo tėvynės.

Kai netrukus susipažinome, jo pirmas klausimas buvo, ar nereikia pagalbos, ar turite dar-

bus, ar susitvarkėte su mokykla vaikams ir t.p., o tik tada pradėjo kalbėti įvairiais kitais klausimais, dideliu susidomėjimu teiravosi apie lietuvių tautos kančias okupanto priespaudoj ir sielodamasis rūpinosi, kaip reikia jaunimą paveikti,

Kun. J. Jutt-Jutkevičius

įtikinti, kad jie yra lietuviai ir kad dirbtų Lietuvos naudai.

Taip išgyvenom keturis metus matydami jo nepaprastą atsidavimą religijai ir savo tėvų žemei, visomis jėgomis dirbant lietuvių išlikimui lietuvių ir skeltuvos nepriklausomybės atstatymui. O dirbti sugebėjo jis įvairiais būdais.

Gimęs 1914 m. spalio 9 d., Westfield, Mass. Kunigų išventintas 1940 m. gegužės 18 d. Pradėjo darbą Worcester, Mass., Aušros parapijos lietuvių bažnyčioje vikaru, o nuo 1955 m. šv. Kazimiero lietuvių parapijos vikaru. 1961 m. paskirtas klebonu į Athol, Mass. ir 1965 m. į šv. Kazimiero parapiją Worcester, Mass. klebonu, kur jis išbuvo iki pat mirties. Tapęs klebonu jis išpūdingai atnaujino ir sutvėrė bažnyčią, į kurią įėjęs pasijunti kaip lietuviškojo šventovės. Jo je apstu dail. V.K. Jonyne skulptūrų tautiniais motyvais.

Nuo pat jaunų dienų kun. Jonas jautėsi tikru patriotu lietuviu, skaudžiai pergyveno Lietuvos okupaciją ir visais būdais ėmėsi organizuoti kovą prieš okupantą. Jau 1946 m. suorganizavo protesto laiškų rašymą JAV spaudai ir valdžios asmenims. Jų parašydavo tūkstančiais per metus. Tą patį atliko Brazinskų, Kudirkos ir Simokaičių atveju. Nors čia gimęs kun. Jonas Jutkevičius iš kart sugebėjo aktyviai įsijungti ir į naujųjų ateivių veiklą ir jų organizacijoje net vadovauti. Paskutiniu metu buvo išrinktas LB Taryboje, Lietuvių Kunigų Vienybės pirmininku, ilgus metus vadovavo Lietuvos Vyčiams, ėjo įvairias pareigas vyskupijos Kurijoje, aktyviai dirbo savo parapijiečiams. Jis teigiamai vertino, talkino ir su entuziazmu amerikiečiams platinio Lietu-

vos Nepriklausomybės Fondo išleistą "Lithuania 700 Years", manydamas, jog tai naudinga informacija apie Lietuvą svetimiesiems. Nesitenkino tačiau savo asmeniška nuomone, kol susipažino su JAV kritikų to veikalo įvertinimu spaudoje. Ir tada jis nuosirdžiai ėmė platinėti. Paskambindavo karais vėlai vakare ir parašydavo būtinai sekantį rytą išsiųsti tam tikrą skaičių knygų, nes jis vyksta į kokią konferenciją ir nori būtinai su savim nusiųžti. Jis labai pageidavo ir teiraudavosi, ar kas nors nesitima iniciatyvos išleisti lietuvių tautos kultūros istoriją angliškai, kad parodyti pasauliui mūsų kultūrinius laimėjimus.

Kun. Jonas Jutkevičius sugebėjo garbingai eiti jam skirtą gyvenimo kelią, mokėjo su visais

Patys kritikuoja jaunimo poelgius

Moralės, girtuokliavimo kausimai -- vis dažnesni okup. Lietuvos spaudoje. Juos pastoviai kelia ypač "Komj. Tiesos" laikraštis ir skelbia savo skaitytojų pasiūlymus. Kai kurie, ypač liečių lietuviškojo jaunimo poelgius, aplamė -- moralę -- labai būdinti.

Paskelbus straipsnį apie lietuvių vaikinių grubų elgesį, jį išsišokimus vėliau pagausėjo atsakymai. Šį kartą jaunuolis neigiamai apibūdina lietuvių merginos, nors, savo keliu, netruksta kiek niūrių daug ir pačioms merginoms. Čia paskelbėme kai kurias lietuvių mintis (plg. Komj. Tiesą, nr. 118).

J. Astrauskaitė, Saulėtekio mokinė, pasiūlymusi vaikinių keiksmų mažodžiais, rašo: "Keikiamasi šeimose, ypač tose, kur dažnai išgeriama. Keikiamasi darbovietėse, sporto aikštelėse, bet kur. Ir tuo niekas nesistebi... Daug kuo kaltos ir pačios merginos. Dažnai pačius "riebiausius" anekdotus išgirsti iš merginų ir moterų lūpų. Nepaisoma, kad anekdotų klausosi net mažamečiai vaikai... Grubiai elgtis vyrus paskatina ir iššaukiantis kai kurių merginų elgesys..." Apie studentus ji teigia: "Didelė dalis studentų gyvena taip, kaip išmano. Ypač pirmuosiuose kursuose, nutoję nuo namų, nuo bet kurios kontrolės ar atsakomybės."

M. Karvelytė, vaikų darželio Kaune auklėtoja prisiminė vieną pokalbį su senesniai Kaune viešėjusia užsienio lietuvaite. Šioji buvo pasisakiusi, kad Kauno vaikiniai "per daug vulgarūs savųjų žmonių tarpe". Karvelytė tai nuomonei pritaria ir piktinasi jaunuoliais, kurių "negaila laiko prastovėti ištisas valandas prie jaunimo kavinės ar "Tulpės" durų... Iš pažiūros jiems nieko neprikiši -- nuauję, gražiai apsirengę, madingai su-

bendradarbiauti, išskyrus komunistinių pažiūrų asmenis ir visų darbų vertinti neklausdamas, kokiai partijai ar organizacijai priklauso ar priklausė. Jis vertino, mylėjo ir gerbė žmogų pagal jo gyvenimą būdą, elgesį ir darbus, ypač mylėjo kiekvieną ištikimą jo tėvų žemei lietuvių. Todėl taip anksti likimo rankai nuskynus jo gyvybę, visi kurie pažino jo taurią asmenybę arba jo darbus Bažnyčioje, lietuvių bei lietuvių tautai, kun. Jono Jutkevičiaus netekimą skaudžiai pergyvena ir liūdi.

Į paskutinę kelionę jo palydėti buvo atvykę keli vyskupai, daug kunigų iš tolimiausių vietų ir minia pasauliečių. Liko jo tėvai ir du broliai kunigai, ant kurių rankų traukinyje jis mirė grįždamas iš Afrikos Londono smegenų maliarija. Lietuvių išeivija neteko dar vienos didžios ir taurios asmenybės.

sišukavę. Bet kai išgirsti jų kalbą, plaukai šiauliasi. Beveik kiekvieną sakinių įterpia keiksmų mažodžiai... Nestinga panašų "riterių" fabrikuose, įmonėse, net aukštųjų mokyklų auditorijose".

Kita skaitytoja, Aleksina, nurodė ir merginų ydas: "Lengviau surasti merginą su mašina, negu nerūkančią, negeriančią. Pagaliau, dar viena nuomonė: merginos šių dienų Lietuvoje esančios per daug sumodernėjusios jos nekukliai elgiasi, nereaguoja į vaikinių išsišokimus".

Šeimos, moralės klausimus šių dienų Lietuvoje dažnai kelia "Komj. Tiesa". Čia dar vienas jaunimo auklėjimo, šį kartą šiauliuose, pavyzdys. Remigijus gerai mokėsi mokykloje, draugu buvo mylimas. Tačiau... vieną kartą jis į mokyklą atėjo girtas, atėjo suvesti sąskaitų su mergaite, kuri pasirinkusi kitą... Jis išdaužė mokyklos langus, o budintį mokytoją griebė už gerklės. Po įvykio, kaip paskelbta "Komj. Tiesoje" Remigijus buvęs pašalintas iš mokyklos ir iš komjaunimo. Vėliau jis galėjo lankyti kitą mokyklą, bet ... jos nelanke.

Kodėl Remigijus nuėjo tokiais keliais? Iš dalies atsakinga ir šeima ir dabartinė gyvenimo būtis Lietuvoje. Jo tėvas, žmonai mirus, parsivedė kitą. Tame pačiame kambary su tėvu, pamote, girtaudavo ir sūnus. Kildavo ir muštinės, nes sūnus tėvui sakydavo: "Išeik seni -- pas mane sušliausi bičiuliai" (ir okup. Lietuvoje vis labiau įsigali vad. hipiai -- E.). Tėvas buvo sumuštas. 17 m. amžiaus Remigijus kartą girtas paprašė praeivio užsiriškinti. Praeivis pasitaikė nerūkantis. Jaunuolis "atsakė" trim smūgiais ir... atsidūrė milicijoje. O kokia pabaiga? Šiaulių jaunuolis Remigijus buvo nubautas metais pataisos darbų kolonijoje. (E)

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaitčius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

**RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525**

Dar dėl dr. Šliūpo bylos

Dr. J. Jakštas, rašydamas apie Dr. Šliūpą, (Dirva Nr. 47) padarė keletą išsireiškimų ar "prileidimų", kurie būsimiems lietuvių tautos veikėjų istorikams gali sukelti klaidingą vaizdą. Posakiai ar išsireiškimai, pav.: "teismu už parašytą knygutę", "mūsų teismas priklausė nuo vykdomosios valdžios, atseit nebuvo visai laisvas", "atrodo, Valstybės Gynėjas jau iš anksto paženklino bylos išdavą ekspertų pasirinkimu", "ji meta kiek švieos į mūsų tuo metu vyrausią politinę ideologiją" ir tt.

Tie išsireiškimai ar posakiai gali sukelti įvairių abejonių bei aluzijų ypatingai tiems asmenims, kurie nebuvo arba nėra susipažinę su veikusiais baudžiamaisiais įstatymais ir bylosenos santvarka. Norėčiau nurodyti keletą nuostatų, sąlygų bei aplinkybių, kurios, mano manymu, turėtų išsklaidyti tas kylančias abejones.

1) Lietuvoje veikė dviejų rūšių bylų iškėlimai: viešo ir privataus pobūdžio. Į pastarąją grupę įėjo -- smurto veiksmai, lengvi sužalojimai, lengvi bei sunkūs sužalojimai tarp vyro ir žmonos, ižeidimai, nepilnamečių išprievartavimai, tikybinių organizacijų pastatų bei apeigų išniekinimas ir t.t. Tos rūšies bylų galėjo būti iškeltos tik nukentėjusio skundo ar prašymu. Todėl, jei nebūtų buvę atatinamo skundo -- nei vykdomoji valdžia ir nei Valstybės Gynėjas nebūtų galėjęs kelti Dr. Šliūpui bylą ir ją nagrinėti.

2. Šiaulių Apygardos Teismo Baudžiamojo skyriaus pirmininku bu-

V. DOMEIKA

vo, Šviesios Atminties, Feliksas Bugailiškis. Tai buvo aukštos moralės lietuvis ir visų gerbiamas asmuo. Kiekvienas gali atsiversti Lietuvos Enciklopedijos III-jį tomą ir tenai ras trumpą jo biografiją. Tie, kurie asmeniškai nepažinojo Bugailiško, jau vien iš tos biografijos matys, kad Bugailiškis buvo toksai asmuo, kuriam niekas negalėjo sudaryti "įtaką bei spaudimą"; jis teismą tvarkė vien pagal įstatymų nuostatus. Čia nieko bendro neturėjo "vyravusi ideologija"; nei Bugailiškis ir nei teisėjai -- Einorius, Stanevičius bei Bortkevičius nepriklausė Tautininkų Sąjungai; aš taip pat neprigulėjau jai.

Be to, kiek man žinoma, Dr. Šliūpas būdavo ir svečiuodavosi Prezidentūroje; jau tas vienas faktas pasako, kad vykdomoji valdžia nebuvo suinteresuota "teisti" Dr. Šliūpą. Mano santykiai su teisėjais bei Valstybės Gynėju įstaiiga buvo geri; pasikalbėdavom ir apsiginėdavom ir todėl galiau teigti, kad, geriausiai mano įsitikinimu, Dr. Šliūpo byla buvo sprendžiama normalia tvarka, be jokių šalutinių įtakų.

Mes, kurie gyvename šiame krašte, gerai prisimenam 1964 metų rinkiminę kovą. Kai kurie laikraščiai atspausdino straipsnius prieš senatorių Goldwaterį, kandidatavusį į prezidentus. Pastarasis, išsikeičęs iškėlė bylą ir teismas raišytojus nubaudė. Nei vienam iš mūsų nekylo net mintis sakyti, kad demokratų arba respublikonų

vyriausybės darytų pastangas, kad tie laikraščiai būtų baudžiami. Tai pati taisyklė taikytina ir kalbamuoju atveju.

3) Dr. Šliūpui kaltinamąjį aktą surašė ir teismo posėdyje dalyvavo Valstybės Gynėjo pad. G. Nutautas (bolševikų išvežtas Rusijon). Aš ir daugelis, laisvame pasaulyje gyvenančių teisininkų pažinojom jį, kai po taurų "žemaitį", kuris teisminių darbų dirbo ir nuomones reikšdavo vien laisvu įsitikinimu ir vadovaudamasis įstatymais.

Dr. Šliūpo byloje jis ekspertus "ne parinko" bet pakvietė todėl, kad skundėjas prašė juos šaukti. Tokią pat teisę turėjo ir Dr. Šliūpas, jis, termino nustatytulaku, galėjo prašyti šaukti jo norimus ekspertus arba net atsivesti Teismo posėdinį; be abejojimų turiau pastebėti, jog ekspertų išvadose bei nuomonėse nėra privalomos teisams; teismas gali su tikti su ta nuomone; gali sutikti dalinai arba net visai atmesti. Bet kas liečia krikščionių, žydų bei mahometonų tikybas -- joks civilinis teismas negali spręsti teisumų tų tikybų vartojamas apeigas bei dogmas. Todėl, pav., jei Katalikų Bažnyčia sako ir įrodo, jog Šv. Jonas arba Šv. Stanislovas, tos bažnyčios teisėtų organų, yra pripažinti šventaisiais, teismai turi skaityti su tuo faktu. Be abejojimų tas saisto tik tos religijos tikinčiuosius.

4) Dr. J. Jakštas sako, jog Dr. Šliūpo parašytoje knygutėje neranda tikėjamą ižeidžiančių posakių, išimties galėtų būti tik Šv. Stanislovo aprašymas bei sugretinimas

jo, su prakalboje minimu, prel. Olšausku. Vytautas Meškauskas (nr. 20, 1961 m. Vienybė) rašė, jog Kan. Tumas, atvažiavęs Amerikon, atvyko į Šliūpo namus ir pasibučiavęs supastaruoju pasakė: "Jonai, aš Tave myliu, bet tavo knygas deginu". Vadinasi, jei tokių liberalių pažindų asmuo, kaip Kan. Tumas-Vaižgantas, savo nuomonę ar įsitikinimą pareiškė pačiam Dr. Šliūpui, reikia suprasti, jog jis t.y. Kan. Tumas-Vaižgantas tą darė vien dėl rašymo formos apie bažnyčią.

Todėl nesistebėtina, jog buvo žmonių, pasauliečių ir dvasiškų, kurie supratę, jog parašytoje knygutėje yra ižeidžiamas arba niekinamas jų išpažįstamas tikėjimas, kreipėsi tuo reikalu į teismą.

Daugeliui nežinoma, o todėl čia noriu pasakyti, jog knygutės prakalboje minimas prel. Olšauskas, 1933 metų pavasarį važiuojo iš Palangos į Butingę, pakelyje, iš krūmų, buvo paleistas šūvis nuo kurio mirtinai sužeistas. Prel. Olšauskas vietoje mirė.

5) Nenorėčiau sutikti su p. Jakšto teigimu, jog Dr. Šliūpo byla buvo vieningai lieuvos gyvenime.

a) Buvęs kunigas, rodo Adomauskas, parašė knygą apie Šv. Raštą. Buvo skystasi, kad vartojant nepilnas ištraukas bei praleidžiant žodžius, liko pajuoktas patsai Šv. Raštas. Neprisimenau, kaip pasibaigė sakyta byla.

b) 1932 metais, Šiauliuose, eidamas Taikos Teisėjo pareigas, žiūrėjau vieno periodinio žurnalo bylą; jo redaktorius buvo skundžiamas už patalpinimą straipsnio apie vieną iš Biržiškų. Tenai buro rašo-

J. GRAUDA

Apie naciją, nacius ir nacijosaką

Brangūs lietuviai naciai!

Šią dieną mes gaivinamės lietuvių nacinėmis dainomis. Puikūs nacijosakos perlai maitina tremtyje mūsų nacinę sąmonę. Mes laikomės, kaip girtas tvoros, už savo nacinės savigarbos, nes nacija yra mūsų atramos šaltinis.

Niekad neišsivadėk, naci lietuvi, nacinės sąmonės. Ar esi toli nuo tėvynės, atplėstas nuo nacijos, ar esi pačiame nacijos centre, prislėgtas pavergėjo, visad galvok naciškai, nes nacijai yra tavo motina.

Kada tau sopa širdis, gaivinkis nacijosaką. Mūsų nacinė literatūra patieks tau skaitinių. Kada tu pastatai akistaton tarybinę ir nacinę ideologijas, ne užmiršk kad nacinė ideologija visad bus tau naciškesnė. Iš tos nacijos juk kilo tavo tėvai ir protėviai. Ir jiems rūpėjo nacijosaką, nacinės dainos, nacių pasakas.

Dar prisimink, kiek daug knygnešių, rizikuodami, nešė Lietuvon naciškas knygas. Iš viso juk visą lituanistiką galima vadinti nacistika, nes jos objektas yra nacijos pagimdytos vertybės.

Tad, brangusis naci, visad būk ištikimas nacijai.

-- Kas čia per abra-kadabra? -- sušuksite. Visai ne, tai nevykusio žodžio "tauta ir tautietis" pakaitalas "Aidų" rekomenduotu pilnavertišku žodžiu "nacija", ir tos "nacijos" išvestinėmis.

ma, kad Biržiška, 1918-1919 metais, Vilniuje, dalyvaudamas Kapsuko sudarytoje vyriausybėje -- Mokslo ar Švietimo Komisarų, įsakė pašalinti iš visų mokyklų bei mokslo įstaigų -- kryžius ir visus šventųjų paveikslus ir, kad tai darė vien rusų "auksinukų" dėliai. Kiek prisimenau, žurnalo redaktorių buvo pripažintas kaltu vien už "aliuziją", kad tai darė norėdamas gauti "auksinukus".

c) Kaip žinoma, Lietuva buvo kryžių ir koplytelių šalis; dažnai pasitaikydavo, jog girti arba kitokių tikslų vedami asmenys sužalodavo pastatus; eidami, važiuodami

ar net raiti jodami -- šaudydavo į ant kryžiaus prikaltą Nukryžiuotąjį. Amerikoje, daugiausia degina kryžius. Lietuvoje buvo tendencija -- tokius veiksmus skaityti ne tikėjimo ižeidimais, bet paprastu chuliganizmu.

Kai Lietuvą užplūdo raudonosios gaujos ir kai Dekanazovas "sudarė" taip vadinamą liaudies vyriausybę, tos vyriausybės tesingumo ministeris Pakarklis ir e. prezidento p. Paleckis išleido įstatymą, kuriuo panašios bylų buvo nutrauktos.

6) Teismai sprendžia bylas vadovaudamiesi įstatymais (Nukelta į 5 psl.)

(4)

IŠEIVIAI KOVOJE DĖL LIETUVOS LAISVĖS

Tuščia būtų pranašauti, kada ir koku būdu įvyks tas didysis pasikeitimas, kuris atidarys duris į laisvę Lietuvai ir daugeliui kitų šalių. Dideli pakeitimai dažnai ateina staigiai ir netikėtai. Niekas negalėjo numatyti Pijui XII mirštant, kokie dideli pakeitimai įvyks Katalikų Bažnyčioje. Niekas negalėjo numatyti 1945 m., kai Britų imperija išėjo nugalėtoja iš baisaus karo, kad per keletą metų ji subyrės -- nieko blogesnio jai nebūtų galėję atsitikti, jei būtų karą pralaimėjusi. Nemaža tokių didelių pasikeitimų yra atsitikę netikėtai prieš mūsų pačių akis. Todėl negalima sakyti, kad Sovietų Sąjungoje pasikeitimai neįmanomi. Subyrėjo be karo Britų imperija, subyrėjo prancūzų kolonialų imperija, kur aukštai kultūringos, valdymo praktika amžiais išmokusios tautos neteko savo valdų, tad nėra pagrindo galvoti, kad Sovietų imperija nesubyrės. O kai ji suirs, turėsime būti ypatingai apdairūs, kad atgautume Lietuvai nepriklausomybę. Gali tas atsitikti dėl SSSR vidaus ar išorės spaudimų -- tai jau antraeilis klausimas. Lieka faktas, kad jokia valdžia negali būti nuversta iš vidaus tol, kol valdantieji tiki savo valdžios teisėtumu, kol jiems nekylo abejonės ar vėta, ar teisinga, kad jie pasilikti valdžioje bet kuria kaina. Savimi pasitikinčius valdovus gali nuversti tik svetima kariuomenė, kaip tai atsitiko Hitleriui. Tuo tarpu neatrodo, kad komunistai turėtų abejonių savo misija, bet tokios abejonės pradeda plačiai pasireikšti sovietišku intelektualu tarpe. Tai įrodo visa eilė knygų, kur reikišamas didelis abejojimas režimu ir nepasitikėjimas juo, ir, atrodo, tos mintys randa pritarimo. Kai tos abejonės prasiskverbs iki aukštųjų valdžios sluoksnių ir jie patys suabejos savo idėjų vertingumu, komunistų valdžiai bus galas.

Komunistinio režimo likimas priklauso pirmiausiai nuo rusų tautos, nes ta tauta, sudarydama tik truputį per 50 procentų visų Sovietų Sąjungos gyventojų, politiškai ir kultūriškai ten tiek vyrauja, kad dažnai Sovietų Sąjunga yra tiesiog Rusija vadinama, o komunistų siekiamas "sovietų žmogus" yra rusiškos kultūros žmogus. Labiausiai paplitusi yra nuomonė, kad sovietų komunizmo pagrindas yra rusiška valdymosi forma, lygiai taip pat, kaip carizmas buvo prieš revoliuciją. Atseit, sovietinė valstybė yra rusiška valstybė, rusiško patriotizmo objektas, o kitos SSSR tautos yra rusų pavergtos. Antikomunistinių rusų tremtinių tarpe yra randama ir kita nuomonė, būtent, kad Rusijos valstybė išnyko po bolševikų revoliucijos, ir net jos vardas buvo išbrauktas iš suverenių valstybių tarpo, o rusai yra pirmoji komunistų pavergta tauta. Mūsų interesus būtų, kad kuoj daugiau rusų laikytųsi

pastarosios nuomonės ir tokiu būdu galėtų įsijungti į antikomunistinę ir antisovietinę kovą.

Dažnai girdime, kad Sovietų Sąjungoje viskas palenkta valstybei, kad ten valstybė yra visagalė. Ta nuomonė tiek yra prigijusi, kad ji kartais atrodo savaime suprantama, o vis dėlto ji yra klaidinga. Sovietinė valstybė yra visai pasyvus įrankis ir pati visai nieko negali padaryti -- ji yra tik priemonė partijos rankose tam, kad komunizmo idėjos būtų įgyvendinamos ir kad pasaulis būtų komunistinamas. Neveltui oficialiuose raštuose partija minima pirmoje, o vyriausybė antroje vietoje.

Senovės graikai turėjo mitą apie Prokrustą, plėšiką, kuris pasigavęs keleivius guldė juos į specialią lovą. Jei belaisvis buvo mažo ūgio, tai jį tempė, kad užimtų visą lovos ilgį; jei belaisvis buvo aukštas, tai jam nukirsdavo kojas, kad lovoje išsietų. Tokiu būdu visų belaisvių ūgis pasidarydavo vienodas, toks, kokio Prokrustas norėjo. Komunizmas yra panašus į Prokrustą, bet jis deda į Prokrusto lovą ne pavienius žmones, bet ištisas tautas ir valstybes. Dėl to sovietų okupacija iš esmės skiriasi nuo okupacijos tradicine to žodžio prasme, nes jos tikslas ne tik tautas pavergti (tas visuomet būdavo), bet paguldžius į savo Prokrusto lovą, marksizmo-leninizmu vadinamą, pakeisti visų tautų ir visuomenių gyvenimo būdą, santvarką ir kultūrą taip, kad atitiktų komunistinės ideologijos reikalavimus, drauge iš pagrindų pakeičiant ir kiekvieno individualaus asmens gyvenimą. Didelė nelaimė yra svetima okupacija, tradicine to žodžio prasme. Didelė nelaimė yra ir komunizmas, kad ir savas, nes ir savą tautą komunistai gulto į Prokrusto lovą. Svetimos komunistinės valstybės vykdoma okupacija yra dviguba nelaimė, apimanti anas dvi nelaimės sujungtas į vieną. Tradicinio pobūdžio okupacija mūsų istorijoje buvo Rusijos caro valdžia, kuri tęsėsi per 120 metų, 1795-1915. Daug ji blogo atnešė, daug skriaudų pridarė. Ji iššaukė visą eilę ginkluotų sukilimų, kur žmonės mieliau sutiko mirti, negu toliau pakelti svetimųjų jungą. Nežiūrint tų visų blogybių, dešimtys tūkstančių lietuvių, viską palikę, nebėgo panikoję iš savo krašto, o kiti dešimtys tūkstančių, vyrų, moterų, vaikų ir senelių, ligonių ir lošų, nebuvo vežami į Sibirą ir Arktikos sritis. Muravjovo žiaurumai, Kražių skerdynės, spaudos draudimas visados bus lietuvių minimi, bet sovietų okupacijoje buvo daugybė muravjovų, daugybė skerdynių, o spaudos leidžiama tik tiek, kiek reikalinga komunistinei propagandai.

(Bus daugiau)

A. JURGENAS

LITERATŪROS POPIETĖ

(Atkelta iš 5 psl.)

kioja autorių į tvirtų romanistų gretas. Jo pasa-
kojimai yra nuoširdūs,
kalba gyva ir vaizdinga.
Skaitytojas, pagautas
nuosekliai besivystančių
įvykių nebeori paleisti
knogos iš savo rankų.

Pagaliau buvo apžvelg-
tos Danutės Bindokienės
-Brazytės ir Liūdo Do-
vydėno knygos. Pirmoji
-- vaizduoja jauną mergi-
nā, kuri ieško gyvenimo
prasmės, nes "genera-
tion gap" ir nutrūkusan-
tykliai su savo tėvais, vi-
siškai atitolina ir atšai-
do ją nuo namų šilumos.
Liūdas Dovydenas, pra-
džioje pats būdamas
šiek tiek privilegijuotas
rusų okupacinėje val-
džioje, labai akykliai stebė-
jo tikruosius sovietų
kėslus, kurie neva tai
buvo "svieto lygintojai"
ir dėjos mažų tautų už-
tarėjais. Pamatęs žiau-
rų savo tautos naikinimą
ir paniekinimą, auto-
rius bet kokios buvi-
sios simpatijos, pavirto
didžiule neapykanta ru-
sams -- Lietuvos engė-
jams. Tuos Maskvos atė-
jūnų valdymo metus ir
ypatingai baisius savo
aukų kankinimo būdus
jis vaizdžiai nupasakoja
savo vėliausioje knygoje
Mes Valdysim Pasaulį.

Kaip matome, groži-
nė literatūra turi skaity-
tojui nemažą reikšmę ir
įtaką. Vienais knygoje pa-
vaizduotais įvykiais ar
žmonėmis mes esame
sužavėti, juos sekame ir
dažnai tiesiog dieviname,
o kitais -- antagonistini-
ais, blogio tipais mes
piktinamės ir juos smer-
kiame. Užtat kai kurių
knygų siužetas skaity-
toją jaudina ir verčia
rimtai susimąstyti. Štai
kodėl skaitydami mokslinę
knygą mes tik susi-
pažįstame ir papildome
žinias su tiksliaisiais ku-
rio nors mokslo duomeni-
mis. Grožinis gi literatū-
ros kūrinys žmogų auklėja
ir ugdo bei formuoja
jo idealus.

Baigiant tenka padė-
koti New Jersey rašyto-
jų grupei, ir Pranui Nau-
jokaičiui už sudarytą pro-
gą iš arčiau susipažinti
su išeivijos lietuvių ra-
šytojų darbais.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KULTŪRINIO ŽYDINIO REIKALAI NEW YORKE

New Yorkas yra viena iš di-
džiųjų Amerikos lietuvių kolo-
nių, kur nuolat vyksta lietuviš-
kos veiklos judėjimas. Be to,
čia yra ir pasaulio politinis cen-
tras, kas dar labiau išjudina ir
lietuvių veiklą reaguojant į neti-
kėtai kartais čia vykstančius po-
litinius bei kultūrinius įvykius,
į kuriuos kartais turi greit rea-
guoti ir Pabaltijo kraštų orga-
nos.

Bet kokia veikla yra atstovau-
jama organizacijų išrinktų žmo-
nių, valdybų, komitetų, kurie no-
rėdami teisingiau išpresti or-
ganizacinius klausimus, susi-
renka išdiskutuoti, veiklą de-
rinti, kitaip sakant, posėdžiauti.
Kyla klausimas, kur bus posė-
dis, kur susirinkti artimiausioj
vietai. Nors mūsų daug, bet sa-
vų ir tinkamų patalpų visai nė-
ra. Parapijos ir buvę klubai se-
nai pasilikę toli nuo lietuvių ap-
gyventų rajonų.

Išvadoj -- newyorkiečiams lie-
tuviams yra degantis reikalas
išgyti nuosavus lietuviškus na-
mus, kur tilptų senieji ir jaunie-
ji veikėjai, kur galėtų posėdžia-
ti politikai, kultūrininkai, sporti-
ninkai ir kiti. Kur vyktų meno
parodos, įvairūs rengimai ir
jaunimo šokiai. Namus, kuriuos
būtų galima vadinti tikruoju kul-
tūros židiniu.

Tėvai pranciškonai tokio židi-
nio planą jau nuo 1964 metų pra-
dėjo vykdyti. Nupirktas nemažas
žemės plotas, išrūpinti staty-
bos planai, leidimai, renkamos
lėšos, kurių jau newyorkiečiai
sudėjo šimtą tūkstančių dol., ir
antra tiek yra pasižadėjusių au-
koti.

Anksčiau tuo rūpinosi Tėvas
J. Liauba, o dabar paskirtas Tė-
vas Paulius Baltakis, kuriam ir
teks praktiškai įgyvendinti užsi-
brėžtus planus pastatyti New
Yorko Kultūros židinį.

Kiekvienam darbu reikalinga
taika, ir čia kovo mėn. 28 d. bu-
vo sukviešti New Yorko lietuvių
organizacijų atstovai ir išrink-
tas Kultūros židinio statyti ko-
mitetas, kuriam vadovaus Tėvas
P. Baltakis, OFM. Lietuvių vi-
suomenė tokio lietuviškos židi-
nio nekantriai laukia, todėl kre-
piausi į komiteto pirmininką
platesnių informacijų.

-- Kada numatote praktiškai
pradėti statybą?

-- Kultūros židinio statybą
priklausys nuo to kaip pavyks
rudenį numatomas aukų telki-
mo vėjus ir kaip greit New Yor-
ko miestas patvirtins planus.
Kad galėtume pradėti statybą,
yra reikalinga turėti bent \$600,
000. Šiuo metu įvairiuose fon-
duose turime apie \$320,000 ir
apie 100,000 pažadais. Jei visi
New Yorko lietuviai vieningai
prie vėjus prisidės, manau,
bus nesunku sukelti statybą pra-
dėti reikalingą sumą, ir pa-
ruošiamuosius darbus pradėsi-
me dar šį rudenį.

Statybos "darbo" planai turė-
jo būti užbaigti gegužės mėnesį,
bet dėl padarytų pakeitimų, at-
sižvelgiant į visuomenės atsto-
vų sugestijas, jų paruošimas
šiek tiek užtruko. Tikimės galė-
sią miestui planus pateikti rug-

pičio pabaigoje.

Štraukiant, jei vėjus pavyks
ir miestas per ilgai neužlaikys,
šių metų gale planai bus pateik-
ti rangovams varžytinėms, ir
ateinančių pavasarį galėsime pa-
judėti su pačia statyba.

-- Kokia bus namų apimtis,
kiek žmonių talpinanti didžiau-
sia salė?

-- Kultūros židinio komplek-
se bus salė su kavine, biblioteka
- skaitykla, šeštadienei mo-
kyklai -- organizacijoms pala-
pos, koplyčia, spaustuvių ir ve-
nuolynas. Didžioji salė, skirta
įvairiems rengimams ir spor-
tui, turės 800 sėdimų vietų.

-- Kam bus teikiama pirmė-
nybė naudotis židinio patalpo-
mis?

--- Atsakymas į šį klausimą
yra labai paprastas: pirmenybę
turės tas, kas pirmas patalpas
užsisakys. Kultūros židinio
yra statomas visų New Yorko
lietuvių, ir kiekviena lietuviška
organizacija ar paskiras lietu-
vis turės lygias teises į patalpų
naudojimą. Steigiama Kultūros
židinio korporacija užtikrins lie-
tuviams ne tik lygias teises į pa-
talpų naudojimą, bet ir į jų ad-
ministraciją.

Kiek visa tai kainuos ir kiek
dar trūksta?

-- Kiek visa tai kainuos, ir
kiek dar trūksta?

-- Neskaitant išgytos nuosa-
vybės, kuri atsėjo \$250,000, Kul-
tūros židinio statybą kainuos
tarp \$1,000,000 ir \$1,200,000 --
priklausys nuo to, kaip greit ga-
lėsime statybą pradėti ir ją už-
baigti. New Yorko statybos kai-
na pakyla 15% per metus.

Šiuo metu, kaip minėjau, tu-
rime apie \$320,000 įvairiuose
se fonduose ir apie 100,000 pa-
žadais. Taigi statybą pradėti yra
reikalinga sukelti apie \$200,000,
o jai užbaigti apie \$700,000.

-- Ko labiausiai pageidaujate
iš lietuvių visuomenės?

-- Vienybės ir supratimo, kad
Kultūros židinis yra visų lietu-
vių bendras reikalas ir kad kiek-
vienas, prisidėdamas prie jo sta-
tybos, stato ateitį savo vaikams,
ateitį New Yorko lietuvių koloni-
jai. New Yorko lietuvių kolonija
dažnai suvažiavimuose yra pa-
vadinama "mirštančia". Spren-
džiant iš entuziazmo bei dosnu-
mo pirmųjų, kurie atskubėjo su
parama statybai, neatrodo, kad
jie sutiktų New Yorko koloniją
laidoti. O jei visi New Yorko lie-
tuviai vieningai imsis pozityvios
paramos, Kultūros židinio pa-
sistatysime greičiau, negu kad
ir patys didieji optimistai gal-
voja. Tai ir bus New Yorko -- ir
daugiau negu New Yorko lietuviš-
kos gyvybės židinis.

E. Čekienė

BREMEN

Š. m. birželio 19 d., 6 v.v.
Bremeno LB apylinkės valdy-
ba suruošė Weserio stadiono res-
torano salėje Birželio trėminių
mėnėjimą. Mėnėjimą rinkosi
tautietiai labai pamažu. Iš Bon-
nos atvykęs paskaitininkas dr.
Bylatis laukė iki 8:30 v.v. kol
galėjo savo paskaitą skaityti.
Jis aiškino kokiomis sąlygomis
prieš 31 metus lietuviai buvo
tremiami į Sibirą. Kokia skria-
da mūsų tautai padaryta. Ir trum-
pai palietė prieš 30 metų įvyk-
sį visos tautos sukilimą prieš
okupantą.

Po to sekė trumpas apylinkės
pirm. K. Dikšaičio žodis apie
Bremeno apylinkės reikalus. Jis
pastebėjo, kad narių skaičius
žymiai padidėjo ir kvietė visus
į bendrą apylinkės lietuvišką
darbą.

Toliau sekė lietuviškas šokių
vakaras. Akordeonu grojo R. Ba-
liulis iš Hamburgo.

Jaunajam apyl. pirm. K. Dik-
šaičiui telieka tik padėkoti už
minėjimo surengimą ir linkėti
toliau sėkmingai darbuotis lie-
tuviškame darbe. (a)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Čiurlionio ansamblis koncertuoja Caracas, Venezueloje.

J. Carlos nuotrauka

PABALTIEČIŲ ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Liepos 24 d., šeštadienį, Cen-
tennial Park stadione bei aikš-
tėse, Etobicoke, Ontario, įvyks
Š. Amerikos pabaltiečių lengvo-
sios atletikos ir lauko teniso
pirmenybės. Etobicoke yra vaka-
rinis Toronto priemiestis.

Lauko tenisas prasideda 10
val. ryto. Teniso varžybos pa-
gal reikalą bus tęsiamos ir sek-
madienį nuo 10 v.r. Programo-
je -- vienetų ir visų dvejetų
varžybos vyrams ir moterims
bei vienetų varžybos 3-se prie-
auglio klasėse jauniems ir mer-
gaitėms.

IŠ LSK ŽAIBO VEIKLOS

Visa eilė LSK Žaibo lengvat-
letų šį pavasarį dalyvavo įvai-
riose varžybose, atstovaudami
savo mokyklas, ar tiesioginiai
-- LSK Žaibą.

* DAIVA MARCINKVIČIŪ-
TE, gegužės 29 d. Clevelande
įvykusiose AAU lokalinėse var-
žybose laimėjo antrą vietą 220
yd. bėgime, pasiekė 28,6 sek.,
kas yra naujas Š.A. lietuvių re-
kordas, mergaičių C (12-13 m.)
klasėje. Tose pačiose varžybose
Daiva laimėjo pirmą vietą 50
yd. klitininiame bėgime -- 8,5
sek.

* KRISTINA ROCIŪNAITE
laimėjo pirmą vietą 6 lb. rutu-
lio stūmimo 27"-6" ir antras
vietas 50 yd. bėgime -- 7,0
sek. ir šuolyje į tolį -- 13'-7 1/2"
mergaičių 12-13 m.
grupėje.

Lengvoji atletika prasideda
1 v. p.p. Lengvosios atletikos
varžybos vyks vyrų, moterų ir
jaunių A (16-18 m. imtinai) kla-
sėse. Lietuvių lengvosios atle-
tikos 1971 m. pirmenybės bus
išvestos iš pabaltiečių varžybų
pasiekimų, atskirų rungčių visai
nevykdomos.

Lietuviai sportininkai norin-
tieji gauti nakvynes pas Toron-
to lietuvių bei gauti papildomų
informacijų prašomi iš anksto
kreiptis į Algį Malinauską, 63
Hewitt, Toronto, 3, Ont. Telef.
(416) - 531-6917.

* JŪRA BANIONYTE buvo
3-čia 440 yd. bėgime (71,3 sek.)
toje pačioje grupėje.

* GAILUTE MOTIEJŪNAITE
laimėjo antrą vietą 220 yd. bėgi-
me -- 35,1 sek. ir trečią vietą
50 yd. bėgime -- 7,6 sek. --
mergaičių E (žemiau 10 m.) kla-
sėje. Pažymėtina, kad jos 220
yd. bėgimo laikas yra irgi nau-
jas Š.A. lietuvių rekordas šio-
je klasėje.

* RITA ČYVAITE, mūsų iš-
kilioji lengvatletė, birželio 5 d.
Clevelande įvykusiose gimnazi-
jų lengvosios atletikos distrikto
pirmenybėse laimėjo pirmas vie-
tas 50 yd. klitininiame bėgime,
pasiekė 6,9 sek. ir šuolyje į tolį
nušokusi 17'-5". Jos klitininio bė-
gimo pasiekimas yra netik kad nau-
jas Š.A. lietuvių mergaičių bei
moterų rekordas, bet taipogi ir

naujas varžybų beidistrikto gim-
nazijų rekordas.

* JŪRA BANIONYTE, birže-
lio 12 d. Clevelando vidurinių
mokyklų (Jr. High School) dist-
rikto pirmenybėse laimėjo an-
trą vietą 880 yd. bėgime, pasiek-
ė 2:50,6 min., kas yra naujas
Š.A. lietuvių mergaičių C kl.
(12-13 m.) rekordas.

* EGLE GIEDRAITYTE bir-
želio 30 d. Clevelande įvyku-
siose AAU "Olympic Develop-
ment" varžybose laimėjo pir-
mą vietą 8 lb. rutulio stūmimo
31"-11 1/2". Ji taipogi dalyvavo
100 yd. bėgime, prabėgusi per
12,7 sek.

* K. VAIVADIATE 100 yd. pra-
bėgo per 12,4 sek.

* ŠARŪNAS STEPUŽIS nu-
stūmė 16 lb. rutulį, 46"8" (14,22
m.) pasiekdamas naują LSK Žai-
bo rekordą.

LIETUVIŲ TENISO PIRMENYBĖS

Š. Amerikos Lietuvių Lauko
Teniso Pirmenybės įvyks rug-
pičio 28-29 d. Clevelande.

Programoje vyrų, moterų ir
jaunių (žemiau 19 m.) vienetų,
vyrų ir mišrūs dvejetai. Vyrų
klasėje varžybos bus pravestos
A ir B klasėms.

Pavieniai žaidėjai dėl infor-
macijų prašomi kreiptis šiuo ad-
resu: Vida Čyvaite, 18301
LaSalle Rd., Cleveland, Ohio
44119; telefonas (216)-486-3228.

GERIAUSIAS VEIKLA-
LAS APIE LIETUVĄ AN-
GLŲ KALBA, redaguotas
dr. Alberto Geručio, 460
psl. Kaina 12 dol. Užsisa-
kant per LNF -- 10 dol.
Čekius rašyti: Lithuanian
Independence Fund, Inc.,
87-80 96 St., Woodhaven,
N. Y. 11421.

• Emilija Čekienė, KAD
JI BŪTŲ GYVA. Išleido
Vilties leidykla. Aplanas
ir vinjetės puslapiuose --
Pauliaus Jurkaus. Leidinis
ilustruotas ir nuotrauko-
mis. 420 psl. Kaina -- 5
dol. Gaunama Dirvoje ir
pas platintojus.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO -- GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt.
dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir
žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas
(7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTER-
VILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425,
MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir
didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką
pajūrio vilą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Pavergtųjų tautų savaitės minėjime, kurį rengia Clevelando Tautybių Sąjūdis, pagrindinę kalbą pasakys senatorius Robert Taft. Senatorius yra prezidento Nixono politikos rėmėjas ir gerai pažįsta Sovietų Sąjungos okupuotų tautų istorinę raidą.

Pavergtųjų tautų savaitės minėjimas įvyksta ketvirtadienį, liepos 22, 7 val. 30 min. vak. šv. Benedikto aukštesniosios mokyklos salėje, 2940 East Blvd. Lietuviai prašomi gausiai šiame minėjime dalyvauti. Pavergtųjų tautų išeivija turi padeemonstruoti Amerikos visuomenei savo solidarumą ir išstvermingumą kovoje prieš Sovietų Sąjungos vergovinę politiką ir tautų žmogžudystę.

DR. A. BUTKUS PARUOŠE IDOMIĄ PARODĄ

Dr. A. Butkus

Clevelando Klinikų meno departamentas paruošė parodai eksponatų, kuriuose populiariau dr. Antano Butkaus ir trijų Klinikos bendradarbių mokslinė studija. Joje spalvotų skaidrių, diagramų bei kaligrafinių priemonių būdu vaizdžiai iškeliama baltiminių riebalų, cholesterolio ir riebalinių rūgščių svarba žmogaus sveikatingumui ir jo ligų atveju. Studija pavadina: "Lipids and Lipoproteins in Health and Disease". Šie parodiniai darbai atrankos būdu jau priimti demonstracijoms eilėje JAV mokslinių konferencijų metu: New Orleans, Los Angeles, Bostone ir kitur.

Rugsėjo 8-16 dienomis ši studija bus išstatyta

LSS Clevelando skyriaus iniciatyva grupė studentų birželio 10 d. padėjo tvarkyti Čiurlionio ansamblio namų kiemą. Nuotraukos: I. Raulinaitė, K. Giedraitis, F. Nagevičius, R. Aukštuolis ir V. Žagarskas.

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

July 14, 1971

Dear Mr. Perk:

As you undoubtedly know, President Nixon designated the week of July 18, 1971 as Captive Nations Week.

Because of your contributions to the furtherance of the principles of national independence and human liberty for oppressed people everywhere, we thought you would like the enclosed duplicate of the President's Proclamation of Captive Nations Week.

With best wishes,

Sincerely,

George T. Bell
Special Assistant to the President

Honorable Ralph Perk
Chairman
American Nationalities Movement
of Greater Cleveland
1219 Ontario Avenue
Cleveland, Ohio 44113

Prezidento Nixono spec. asistentas George T. Bell atsinaudojo prezidento proklamaciją pavergtųjų tautų savaitės proga Clevelando tautybių sąjūdžio pirm. Ralph Perkui, kviečiant visus JAV gyventojus paminėti šią savaitę atitinkamomis iškilmėmis ir darbais. Clevelande pavergtųjų tautų savaitės minėjimas įvyks šį ketvirtadienį, liepos 22 d. 8 v.v. Benediktinų gimnazijos auditorijoje. Pagrindinę kalbą pasakys sen. Taftas. Visi lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

Seattle, Washington, JAV ir Kanados Klinikinių Chemikų Konferencijoje. Dr. A. Butkus tame suvažiavime reprezentuos savo ir savo kolegų darbus. Studijos pagrindinis tikslas yra populiarinti gydytojų ir kitų specialistų tarpe lipidų tyrimo reikšmę bei pateikti geresnes diagnostines priemones jų metabolizmui ligos atveju nustatyti. Svarbiausia, pabrėžti lipidų įtaką kaip vieną iš didžiausių rizikos faktorių širdies smūgio ir kitų kraujų indų ligų komplikacijose. Studija šiuo metu išstatyta Clevelando Klinikose.

• Bob Hope, garsusis amerikiečių artistas, dalyvaus Clevelando 175 metų

įkūrimo sukakties iškilmėse, sekmadienį, liepos 25 d. didžiajame parade nuo Mall iki stadiono, kuris prasidės 6:30 v. p. p. Jis bus iškilmų vyriausiu maršalu.

• Blossom Music Centre šį penktadienį, liepos 23 d., 8:30 v. v., diriguojant Pierre Boulez, Clevelando orkestras su solistais Anastasios Vrenios, John Mitchinson, Theodor Uppman išpildys Berlioz "Symphonic Fantastique".

Šeštadienį, liepos 24 d., 8:30 v. v. diriguojant Pierre Boulez, Clevelando orkestras su pianistu Philippe Entremont išpildys Bartok, Ravel ir Stravinsky kūrinius.

Bilietai nuo 3 iki 7 dol. gaunami Severance Hall ir pas Burrows.

MIRĖ IEVA LUKAS

Liepos 14 d. Youngstown, Ohio, mirė Ieva Lukas (Lukoševičienė), sulaukusi 84 metų amžiaus. Palaidota bažnytinėmis apeigomis.

Kaip Youngstownas netoli nuo Clevelando, taip visos Lukoševičių šeimos santykiai buvo artimi su Dirva. Jie pasitarnavo, kai Youngstowne buvo rengiama pramogos Dirvos naudai. Jų dukterys gyveno Clevelande, mokėsi ir darbavosi Dirvos naudai. Rožė Lukoševičiūtė talkino, dainuodavo Dirvos koncertuose. Ji vėliau ištekojo už pittsburghiečio inžinieriaus Baltrušaičio, dabar visa šeima gyvena Calgary, Kanadoje.

Kita duktė ištekojo už dirvos bičiulio Kenny Mog, jie su šeima gyvena Clevelande.

Paliko kitos dvi dukterys, Ann ir Jean, du sūnus, Gustas ir Viktoras.

Velionė buvo gimusi Radevičiūtė, Amerikoje išgyveno apie virš 65 metus.

Jos vyras, Mykolas mirė 1960 metais. (kk)

Visais gyvybės, sveikatos bei pensijų draudimo, o taip pat ir akcijų-investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

SKAUTAI IR SKAUTĖS RUOŠIASI STOVYKLON

Neringos, Pilėnų ir Klaipėdos tuntų vadovai baigia visus paruošiamuosius darbus vasaros stovyklai, kuri įvyks š.m. rugpjūčio 8 - 21 dienomis Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje, New Wasaga, Ontario, Kanadoje. Po ilgesnės pertraukos, šiais metais jūrų skautai stovyklą kartu su Neringos ir Pilėnų skautais. Šių metų stovyklą pavadinta "Rambynas Stovykla". Stovyklai vadovaus ps. Vytautas A. Staškus, stovyklos viršininko pavaduotojas sk. vytis v.sl. Kasytis Giedraitis. Tėvas Rafaelis Šakalys, OFM, stovyklos kapelionas. Pastovyklių vadovai: Ne ringa -- s. N. Kersnauskaitė, v. sl. E. Giedraitytė; Pilėnai -- ps. E. Jakulis, v. sl. A. Simonis; Klaipėda -- ps. D. Kižys ir s. v. H. Tataiūnas. Stovyklos vyr. šeimininkė -- p. B. Mainienė, ūkvedys -- p. V. Urbaitis.

Stovyklos mokestis: vienam iš šeimos -- \$40.00, dviems -- \$75.00 ir trims -- \$100.00. Nors visos kitos stovyklos savo mokestį yra pakėlusios maždaug 20-25%, Clevelando skautai dar vis laikosi 1968 metų kainoraščio. Dėka skautų tėvų ir rėmėjų ir šiais metais pasamdyti du autobusai, Kaziuko mugės ir blynų balius pajamos bus padengta pusė autobuso išlaidų, kitą pusę apmoka važiuojantieji. Kelionė važiuojančiam kainuos tik \$12.00 į abi puses. Skautų didelis rėmėjas dr. V. Gruzdis ir šiais metais sutiko patikrinti visų stovyklautojų sveikatą. (vs)

GERI PIRKINIAI

Parduodamas restoranas (degtinė, vynas, alus ir t. t.) biznis, pastatas ir didelis 3 akrų sklypas. Gerai einantis biznis. Skambinkite dėl daugiau informacijų.

★

Richmond Hts. plytinis 4 miegamųjų namas, įrengtas rūšys, 4 garažai, labai geros statybos.

Norintieji pirkti ar parduoti prašomi sambinti
EAST SHORE REALTY
Juožas Mikonis — Realtor
789 East 185 St.
481-6900
25900 Chardon Rd.
731-9400
Namų tel. 531-2190
Notary Public

• Arenoje šį ketvirtadienį, liepos 22 d., 8 v. v. rungsis pasaulinio garso intininkai. Bus Dick Brower, Chief White Owl, Waldo von Erich, Verdue, The Mongols, Mighty Igor, Domenic Denucci, Baron Sicluma ir kt.

Bilietai nuo 4 iki 2 dol. gaunami tikrai Arenos kasoje.

• Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

SAVININKAS PARDUODA vienos šeimos namą Naujosios parapijos rajone, 4 miegamieji, pilnai įrengta vonia antrame aukšte, salionas, valgomasis, virtuvė, vonia pirmame aukšte. Namas yra Landseer Rd. Skambinti dėl apžiūrėjimo 481-0213. (54-55)

Lietuvių automobilis, pasipuošęs tautinėmis vėliavomis ir su užrašu Cleveland Lithuanian Centennial 1871-1971, dalyvavo praėjusią savaitę St. Clair gatvėje surengtame "Mažosios Europos" parade. Prie automobilio J. Stempužis, už vairo Z. Dučmanas ir dalyvavo šešios lietuvaitės tautiniuose rūbais: Roma Jasinevičiūtė, Ada Jasinevičiūtė, Kristina Aželytė, Rūta Burkutė, Ingrida Raulinaitė, Kristina Jankutė.

PAREMKIME SALEZIEČIŲ MISIJAS

Jau beveik 100 metų praėjo nuo tos dienos, kai gimė saleziečių brolija pradininko švento kunigo Don Bosco sumanymu bei pastangomis neturtėliams jaunuoliams ir vaikams ar mergaitėms šelpti bei mokyti.

1934 metais jau Lietuvoje tėvai saleziečiai įsteigė tokio pat pobūdžio katalikų židinį, netrukus išvystytą net iki penkių centrų. Bet žvėriški rusų komunistų okupantai nuo žiemai visa tai pradžudė.

1952 metais laisvojo pasaulio saleziečiai vargais negalais sudarė Castelnuovo Don Bosco mokyklą Italijoje, vėliau perkeltą į Frasarati Romoje ir pavadintą Vytėnais.

Dabar ten susirūpinta bendrąja statyba bei knygynų praplėtimu su praktinėmis pastangomis ne tik naujas knygas leisti, bet ir tinkamai platinti jas.

Be to, labai reikalinga šalpa ir kitam centrui — Vila Zelina Sao Paulo Brazilijoje.

Šiais tikslais kantriai keliauja po platųjį pasaulį pasišventęs aukų rinkėjas —

buvęs misininkas Kinijoje kunigas P. M. Urbaitis, SDB. Atsirado stambių geriausių globėjų bei įvairių aukotojų, tačiau nei Ohio, nei Clevelandas dar šioje srityje nepirmauja.

Tad remkime tuos svarbius tautiškus mūsų lizdelius. Uoliai renka mūsų tarpe aukas pavyzdingos veikėjos Antanina ir Irena Puškoriūtės, visada tokiems tikslams paslaugus Petras Zigmantas ir kiti prielankūs geradarijai.

Besidomintiems Vytėnų adresas: Lituani Don Bosco, Via Colonna, 2.0044 Frescati — Roma, Italia.

Vladas Brazilius

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PARDUODAMAS NAMAS

Cleveland Heights rajone, prie Oxford-Monticello mokyklos, Aluminium apmuštos sienos. Nauja virtuvė ir vonia. 3 miegamieji. Medžiu kurenamas židynas. Aptvertas kiemas. Prašoma žemiau \$20,000. Tel. 382-9736.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas, oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Inž. Valdas Adamkus paskirtas Aplinkos Apsaugos Agentūros penktojo regiono viceadministratoriumi. Šis regionas apima Ilinois, Indiana, Michigan, Minesota, Ohio ir Wisconsin valstijas. Regiono vyr. būstinė yra Chicagoje.

Ši Aplinkos Apsaugos Agentūra (EPA) buvo įkurta šių metų pradžioje ir yra tiesioginiai atsakinga JAV prezidentui už vandens ir oro apsaugą nuo radiacijos, chemikalų ir triukšmo. Joje dirba 6000 tarnautojų, ir biudžetas siekia 2 milijonus dolerių per metus.

• Lietuvių Tautinių Namų, Chicagoje naujosios pastogės, 6422. So Kedzie Avenue pertvarkymas ir dekoravimas vyksta pilnu apkrovimu ir numatoma rugsėjo mėnesį jau galėsiant pastogės patalpas leisti naudoti įvairiems rengimams. Plačiau apie visą tai bus diskutuojama per inž. Antano Rudžio ir Marijos Rudienės vedamą Li-

thuanian Radio Forum, šeštadienį, liepos 24 d. Pašnekesy dalyvaus: inž. Jonas Jurkūnas, LTN pirmininkas, dr. S. Biežis, LNT Lėšų Telkimo Komiteto pirmininkas, Vytautas Pesekas, patalpų įrengimo projektuotojas, inž. A. Rudis, vienas šių namų narių ir rėmėjų, Vytautas Kasniūnas ir kt.

Dr. S. Biežis, Lietuvių Tautiniams Namams Chicagoje lėšoms takti komisijos pirmininkas, paskutinįjame namų rėmėjų susirinkime kvietė visus lietuvius su savo parama prisidėti prie geresnio namų įrengimo. M. Kasniūno nuotrauka

• Dirvos novelės konkursui atsiųsta dar dvi novelės: Vaidilos — "Raudonas automobilis" ir Palangos Pušies "Laimė žemėje trumpa".

Primename, kad šiais metais premija yra 500 dol. ir galutinis terminas rankrašiams atsiųsti — 1971 m. rugsėjo 1 d. (žiūr. at-

Vytautas Pesekas ir J. Jurkūnas aiškina LTN rėmėjams pastogės pertvarkymo planą. M. Kasniūno nuotrauka

LTN lėšoms telkti susirinkime grupė narių klausosi pranešimo. Iš kairės: Mečys Šimkus, dr. Juozas Bartkus, Mikas Reklaitis, Stasys Jurkūnas. M. Kasniūno nuotrauka

Mielam prieteliui,

JUOZUI SLIVINSKUI

ir šeimai, jo TĖVELIUI Lietuvoje mirus, reiškia-me gilią užuojautą

A. ir J. Jonynai
E. ir V. Vaitužiai

Kanados lietuvių skautų suorganizuotoje ekskursijoje po Europą dalyvauja 180 asmenų. Visi ekskursantai suskirstyti į keturias grupes. Čia grupė B nusifotografavusi prie Versalio rūmų Prancūzijoje. Grupės vadovas A. Kuolas.

skirai spausdinamas konkurso taisyklės).

Konkurso jury komisiją sudaro:

Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas poetas dr. Leonardas Andriekus, OFM — komisijos pirmininkas ir nariai rašytojai Paulius Jurkus, Pranas Naujokaitis, dr. Pranas Bagdas ir Dirvos redakcijos narė Emilija Čekienė.

Premijos 500 dol. mectenas — Simas Kašėlionis.

• Pranas ir Algirdas Brazinskai per Vliką nuosirdžiai dėkoja laisvojo pasaulio lietuviams už jiems teikiamą materialinę ir moralinę paramą.

• Romualdas Spalis, rašytojas ir mūsų laikraščio bendradarbis, gyvenęs Anglijoje ir dirbęs, kaip matematikos mokytojas, anglų mokykloje, šiuo metu išvykęs studijinei kelionei į Graikiją ir kitus kraštus.

PADEKA

Atsiliepdami į L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos laišką, Klestėjimo ir Stovyklų Fondui aukojo šie kolegos:

Dr. L. Kriaučeliūnas \$125.00; Eugenijus Bartkus \$25.00; inž. Jonas Jasukaitis \$25.00; Šarūnas Valiukėnas \$15.00.

Po 10 dolerių aukojo: Ant. Venys, Liucija Hoffmanienė, B. Kasakaitis, Juozas Dačys, V. GX., Ramunė Vitkus - Jurkūnaitė,

dr. J. Balys, Jonas Deksnys \$5.00.

Visiems aukotojams L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba nuosirdžiai dėkoja.

Ta pačia proga prašomi laiku registruotis į ruošiamą korporacijos stovyklą, kuri įvyks nuo rugpjūčio 28 d. iki rugsėjo 6 d. DAINAVOS stovykloje, adresas: Manchester, 15100 Austin Rd., Michigan 48158, telef. (313) 428-8919.

DETROIT

• BIRUTE KUTKUTE pirmąją mokinę baigė, iš 267 baigusiųjų, Redeemer gimnaziją Detrote. Paskutiniaisiais metais ji redagavo Holy Redeemer gimnazijos laikraštėlį ir priklausė įvairiems gimnazijos klubams: dramos, teniso, matematikos ir kitiems. Buvo National Honors Society narė, Vaidino gimnazij-

SKAMBA LIETUVIŠKA DAINA ANT LEMANO EŽERO

Kanados Lietuvių Skautų suorganizuota ekskursija po Europą ir į Jubiliejinę stovyklą laimingai keliauja. Aplankytas Londonas, Paryžius, Versalis, Montreux-Zenevą Lausanne, Milaną, Veniciją, Laivą Italiją iš Zenevos į Lausaną, lietuviškas jaunimas atkreipė daugybę turistų dėmesį, kai grupėmis skambėjo lietuvišką dainą ant Lemano ežero, tur būt pirmą kartą.

Grupė keliauja su nepaprastu tikslumu. 180 asmenų grupė su bagažais neturi sunkumu. Maistas ir nakvynės taip gerai suorganizuota, kad netenka nei 5 minutės laukti. Grupė pavargo bent per 45 minutes ir keliauja ir keliauja. Dar niekas nepasimetė, nieko nepamatė. Kelionėje maistas labai geras. Montreux grupė apsistojo dideliame "Grand" Hotel, kur dauguma langai išeina į Lemano ežerą su nepaprastu vaizdu.

Kas vakarą galima pašokti, bet gaila, dauguma jaunimo nemoka europietiško šokių. Tad prie Coca-Colos stebi šokančius.

Visą tai dėka ekskursijos vadovams S. M. Vasiliauskienė, S. D. Keršienė ir S. L. Baziliauskui.

V. Bacevičius

jos parengimuose. Pasireiškė savo dainavimu ir gitara mokykloje ir amerikiečių liaudies dainų mėgėjų tarpe, kartais net su savo pačios muzikine kūrėja.

Aktyvi lietuviška gyvenime dalyvauja vaidinimuose ir jaunimo chore ir labai gražiai pasireiškė surengtame muzikiniame veikale "Piršlybos šapnaguose"

Taip pat ji dalyvauja įvairiose demonstracijose prieš komunizmą. Priklauso ateitininkams ir buvo jų valdyboje. Yra baigusi Detrote "Aušros" šeštadieninę mokyklą (9 sk.) ir dvejus metus kaip mokytojos padėjėja mokytojavo.

Gimnazijos baigimo išskilmėse ji sakė pagrindinę užbaigiamąją kalbą ir gavo medalių už

matematiką, atžymėjimą už žurnalizmą ir dvi stipendijas.

Jau yra priimta į University of Michigan ir ten studijuos matematiką ir kompiuterius. Birutė yra Detrote lietuvių visuomeninių Emilijos ir Vytauto Kutkaus duklė.

• VALERIJONAS KUTKUS iš Australijos Sidnėjaus yra atvykęs į Detrote ir svečiuojasi pas savo brolių Vytautą Kutką.

• JAUNIMO STOVYKLOS "DAINAVA" narių rėmėjų metinis susirinkimas įvyks liepos 31 d. 4 val. A. Damušio namuose. Dainavos metinė šventė švėsime rugpjūčio 1 d. (ag)

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

P. Narvydas, Maspeth	 5,00
A. Stanūnas, Chicago	 5,00
J. Balbatas, Cleveland	 2,00
F. Modestavičienė, Clev.	 5,00
B. Žukas, Eastlake	 1,00
J. Babušis, Los Angeles	 3,00
J. Petrauskas, Cak Park	 2,00
O. Jarašius, Cleveland	 2,00
B. Užemis, Phoenix	 2,00
V. Unguraitis, Cleveland	 2,00
H. Kripavičius, Cleveland	 1,00
A. Dagilis, Detroit	 2,00
A. Matioška, Dorchester	 10,00
M. Eymont, Blackwood	 7,00
R. Ramanauskas	
Elizabeth	 2,00
M. Šimkus, Chicago	 2,00
B. Gediminas, Inglewood	 2,00
O. Zorskis, Cleveland	 2,00
D. Vismontas, Cleveland	 5,00
V. Tiškus, Cleveland	 3,00
A. Kavaliūnas, Cleveland	 2,00
A. Patamsis, Hamilton	 2,00
J. Juška, Chicago	 2,00
G. Radvenis, Los Angeles	 3,00
G. Čekas, Piscataway	 10,00
V. Ambraziejus, Newark	 1,00
P. Naureckas, Chicago	 2,00
R. Premeneckienė	
Eastlake	 5,00
K. Stundžia, St. Catharines	 5,00
J. Palšis, Chicago	 2,00
V. Kutkus, Detroit	 5,00
Detroito šauliai	 \$ 30,00

Visiems aukotojams Dirva nuosirdžiai dėkoja.

EAST CHICAGO

TRADICINĖ GEGUŽINĖ UNION PIER, MICH.

A. L. Tautinės S-gos East Chicagos skyriaus tradicinė gegužinė rengiama š. m. liepos 24 d., šeštadienį, Community salėje, ant Barrian Road, Union Pier, Mich., lietuvių žinomoje salėje.

Namie gamintų valgių užkandinė veiks nuo 2 val. p. p. Bus karšti ir šalti valgiai. Skyriaus narės ruošiasi svečius nuosirdžiai pasitikti ir numalšinti alkį.

Ištroškusius pagirdyti ir atgaivinti yra pasiruošę skyriaus nariai — vyrai. Baras su minkštais ir kietais gėrimais veiks taip pat nuo 2 val. p. p.

Vakare, 8 val. grieš žinomas Ažuolo Stelmoko orkestras.

Visi vasarotojai ir svečiai kviečiami atsilankyti ir maloniai praleisti vakarą.

Naujai įsikūrusios New Yorke šaulių kuopos šauliai Adelė ir Jonas Poderiai lankėsi Detrote, šaulių sąjungos centre, Nuotraukoje iš kairės: kun. A. Babonas, Jonas ir Adelė Poderiai, S. Kaunelienė ir LŠST cv. pirm. V. Tamošiūnas, K. Sragausko nuotrauka

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAUS Premija \$500.00

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1971 metų rugsėjo 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš penkių asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.